

אוצר פניני החסידות

אוצר כלום
לפרשת השבוע

ויקרא

מתורתו של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א

פי כל שאור וכל דבש לא תקטירו וגו'. פרוש הרמז בשאור ודבש לגבהות שהם מרתיתים ועולים כמו הגבהות שמגביה לב האדם, והם דיני הקטנות, פי קטן רוצה להיות גדול והדיוט קופץ בראש (מגילה י"ב א), ואמר הפתוב לא תקטירו ממנו אשה לה', לעבוד על ידי גבהות, רק קרבו ראשית, רצה לומר ראשית ההתקבנות לה'. יתברך מותר להיות בגבהות, אבל אחר כך, אל מזבח העליון לא יעלו לרים יחם, שאין נחת רוח לפניו יתברך שמו בגבהות חס ושלום, פי תועבת ה' כל גבה לב פתיב (משלי ט"ז, ה) ודרשו רבותינו ז"ל (סוטה ה' א) אפילו בכל שהוא: (מס שם טוב ח"ב דף י"ח ע"ב)

- דגל מחנה אפרים | הרהורי התשובה הפאים לאדם הם מהבת קול היוצאת מהר חורב כל יום..... א
- קהלת משה | א' זעירא רמו לענותנותו של משה / מעשה בהרב הקדוש רבי זושא מאניפולי..... א
- דגל מחנה אפרים | ככל שהחסידים לומדים הם נעשים יותר קטנים בעיני עצמם..... ב
- שליה הקדוש | לאחר החטא נפעלת הדבקות על ידי הבאת קרבן והתעוררות תשובה..... ב
- אור החיים | 'אדם פי יקריב' - התקרבותו של משה רבנו לשכינה, היא 'מפם' - בזכותכם..... ג
- עוד יוסף חי | כפי המדה שיקרב עצמו כן יקרב הבורא אליו / משל נאה..... ג
- דברי יחזקאל | 'מפם' ראשי תבות מדה כנגד מדה..... ד
- באר מים חיים | על עבודת הבורא להעשות באותה וריזות ושמחה שאתם עושים את צרכי עצמכם..... ד
- תפארת שלמה | יש ללמד מעלת וכח הדבור מיכלת האדם להקדיש בהמה..... ה
- לקוטי תורה | המתנגע ומכין עצמו נשארת אצלו ההארה בקביעות..... ו
- לקוטי מוהר"ן | החוטא נמשך אחר הכח המדמה ולכן עליו להביא בהמה פי בה שולט כוח המדמה..... ז
- צמח צדיק | שחיסת הצר על ידי שמירת היסוד קדשת האכילה וממון פשר..... ז
- קדושת לוי | 'קרבו' - הקרבת והעלאת כל טובה הפאה לאדם לבורא ברוך הוא..... ז
- מהר"י מבבלזא | המפיר בשפלותו, חשוב הוא לפני הקדוש ברוך הוא / מעשה מהחזן מלובלין זיע"א..... ח
- שפת אמת | אין לאדם לקפץ למעלה ממדרגתו..... ט
- אור לשמים | מתר לאדם להגביה עצמו כדי שלא יפל לבו בקרבו בעבודת השם..... ט
- מוחשי הלבן | זהירות במנחה של ערב שבת שאז עולים העולמות..... י
- פתוחי חותם | המאכיל עניים על שלחנו צריך גם לפרס את הפת כדי שלא יתבישו..... י
- ישר דברי אמת | בתחלת דרכו של אדם בעבודה מתר לו להתחיל בגבוהות..... יא
- ברית אברם | בתחלת העבודה נותנים לאדם תענוג אולם אחר כך עליו להתנגע בעצמו..... יא
- פתוחי חותם | תפלה עם דמעות תמיד מתקבלת..... יב
- תולדות יעקב יוסף | ראשי הדור יורדים ממדרגתם כדי להרים את פחותי העם..... יב
- אורח לחיים | הנפרד מצדיקי הדור עלול להגיע לחטאים..... יג
- נעם אלימלך | הצדיק זוכר שקודם ירדת הנשמה לעולם מראים לה את העולמות העליונים ומשביעין אותה..... יג
- ישמח משה | יש לאדם להדל מחטא בנשאו קל וחמור בנפשו שאפילו מלאכים נרתעים לעלות לפני הבורא..... יד
- חתם ספר | הפסוק רומז על המכשול הנגרם על ידי התחכמות ותרה בענייני אמונה..... טו
- נעם אלימלך | יש צדיק שדורך עבודתו בסגופים ויש צדיק שדורך עבודתו אכילה בקדושה..... טו
- תפארת שלמה | הצדיק מלמד זכות על חטאי הבריות..... טז
- קדושת לוי | ככל שמוסר האדם בעבודה נחשב בעיני עצמו לאין..... טז
- אור החיים | החוטא גורם: א. חסרון לנפשו, ב. יניקת החצונים משפע נשמתו, ג. חסרון ופגם לכלל ישראל..... טז
- חודש ניסן**
- קב הישר | בחדש ניסן צריך הו"ה הוא כסדרו ומורה על רחמים..... יז
- אגרת דכלה | י"ב ימים אלו נותנים כח לכל חדשי השנה / החזה מלבלין זיע"א צפה את מארעות השנה..... יח
- סיפורי החסידות | ..... יט
- יומא דהילולא | ..... כד
- ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה..... כז

פְּרַשְׁת וַיִּקְרָא

הַפְּתוּב (במדבר יב ג) 'וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנּוּ
מֵאֵד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה,
וְרָצָה לֹמַר כִּי מִשֶּׁה רַבְּנּוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
הָיָה מִמְשִׁיף אֶת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא לְזֶה
הָעוֹלָם לְשֵׁרוֹת בְּקָרֵב יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה רוֹאֵה
עַיִן בְּעַיִן שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל יְדֵי זֶה
הָיָה לוֹ גְדֹל הָעֲנֻנָּה וּפְחָד וְאִימָה מִשְׂכִּינַת
כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ. וַיְכַמּוּ שְׁשֵׁמֶעְתִּי מִהֶרֶב הַקְּדוֹשׁ
אֲדוֹנֵי אָבִי מוֹרֵי וְרַבֵּי וְצַלְחָה"ה (המגיד
מקוֹז'ניץ זיע"א), פָּעַם אַחַת הָיָה בְּיַחַד
עִם הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מוֹ"ה זוֹשָׁא מֵהַנְּפֹאֲלִי,
וְהֵלֵךְ הֶרֶב הַנַּ"ל לְבֵית הַפְּנִסָּת לְהַשְׁיַעוּר
שְׁאֲמַר אֲדוֹנֵי אָבִי מוֹרֵי וְרַבֵּי וְצַלְחָה"ה,
וּבְתוֹךְ הַשְׁיַעוּר נָפַל הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מוֹ"ה
זוֹשָׁא הַנַּ"ל עַל פְּנָיו. וְאַחַר כֵּךְ שָׁאַל אֹתוֹ
מִפְּנֵי מַה נָּפַל עַל פְּנָיו, וְהַשִּׁיב מִחֲמַת
שְׂרָאָה אֵיךְ שְׁפַמְלִיא שֶׁל מַעֲלָה כָּלָם בָּאוּ
לְהַשְׁיַעוּר שֶׁל הֶרֶב הַמְּגִיד לְשִׁמְעַת דְּבָרָיו
הַקְּדוֹשִׁים, וּמִגְדֹל הַפְּחָד וְהָאִימָה מִשְׂכִּינַת
כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמִפְּמִלְיָא דִּילֵיהּ, לְזֹאת נָפַל
עַל פְּנָיו. וְזֶהוּ מֵאֲמַר הַפְּתוּב 'וְהָאִישׁ מִשֶּׁה
עָנּוּ מֵאֵד, וּמִפְּרַשׁ הַפְּתוּב מֵאִין הָיָה לוֹ
גְדֹל הָעֲנֻנָּה, לְזֶה אָמַר 'מִכָּל הָאָדָם', רָמַז
לְדַבְּרֵינוּ הַנַּ"ל, דְּהֵינּוּ מִשְׂכִּינַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ
דִּיוִקָן הָאָדָם הָעֲלִיוֹן...

וְנִחְזוֹר לְבֵאוֹר הַפְּתוּב כָּאֵן, וַיִּקְרָא אֶל
מִשֶּׁה, בְּאֶלְפֵי זַעֲרָא, רָצָה לֹמַר
אֶלְפֵי - רָמַז לְפִלְא עֲלִיוֹן הוּא הַבּוֹרָא בְּרוּךְ
הוּא, וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁהִמְשִׁיף הַפִּלְא עֲלִיוֹן
לְמַטָּה, עַל יְדֵי זֶה זַעֲרָא - הָיָה בְּגֹדֶל
הָעֲנֻנָּה וּפְנִ"ל 'וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנּוּ מֵאֵד' וּגו',
וְחַבַּת זַעֲרָא, לֹא קָאֵי עַל הָאֶלְפֵי, כִּי אֲדַרְבָּה
הָאֶלְפֵי הוּא הַפִּלְא עֲלִיוֹן, הוּא גְדוֹל מֵאֵד,
אֶךְ שְׂקָאֵי עַל מִשֶּׁה רַבְּנּוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם,
הֵינּוּ כְּאֲמוֹר עַל יְדֵי שֶׁהִמְשִׁיף שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ
לְמַטָּה עַל יְדֵי זֶה כָּאֵ לְגֹדֶל הָעֲנֻנָּה, וְזֶהוּ
אֶלְפֵי זַעֲרָא, וְהֵבִין:

וַיִּקְרָא אֶל מִשֶּׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו (א א)

דְּגַל מוֹחֲנָה אֲפָרִים

רַבֵּי מִשֶּׁה חַיִּים אֲפָרִים מִסְדִּילְקוּב זִיע"א
הִרְהוּרֵי הַתְּשׁוּבָה הַבָּאִים לְאָדָם הֵם
מִהַבַּת קוֹל הַיּוֹצֵאת מִהֶר חוֹרֵב כָּל יוֹם.
וַיִּקְרָא אֶל מִשֶּׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו' וּגו'.
וּפְרַשׁ רַש"י אֵלָיו הָיָה מְגִיעַ הַקּוֹל,
שֶׁהוּא לְכַד שְׁמַע וְכָל יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁמַעוּ.
וַיֵּשׁ לֹמַר בְּזֶה בְּדֶרֶךְ רָמַז, עַל פִּי שְׁשֵׁמֶעְתִּי
מִן אֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנֵי זַלְחָה"ה עַל הַגְּמֵרָא
(אבות פ"ו מ"ב) כָּכֵל יוֹם בַּת קוֹל יּוֹצֵאת מִהֶר
חוֹרֵב וְכו', וְהַקְּשָׁה מִמֶּה נִפְשָׁף, וּכְבַר נְדַפֵּס
הוּא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף,
וּבְאֵר הוּא וַי"ל, כִּי הַבַּת קוֹל הוּא הִרְהוּרֵי
תְּשׁוּבָה הַבָּאִים לְאָדָם כָּכֵל יוֹם, וּמִי שֶׁיֵּשׁ
לוֹ דַּעַת, תִּכְף כְּשֶׁבֵּא לוֹ הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה
אֲזִי מִבֵּין הוּא שֶׁזָּהוּ מִן הַפְּרוֹז שְׁמִכְרִיזִין
שׁוֹבוּ בְּנִים שׁוֹכְבִים, וּמִיָּד מִפְּשָׁפֶשׁ בְּמַעֲשָׂיו
וְשָׁב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲכַל מִי שֶׁאִין בוֹ
דַּעַת, אֵינּוּ מְרַגֵּשׁ כָּלֵל בְּהִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה
שְׁבֵּא לוֹ, וְאֵינּוּ פּוֹנֵה אֵלָיו כָּלֵל. וְזֶה יֵשׁ
לֹמַר שְׁרוּמֵז רַש"י בְּפִרוּשׁ הַפְּסוּק. 'וַיִּקְרָא'
- הֵינּוּ מֵה שְׁקוֹרָאֵי וּמִכְרִיזִין כָּכֵל יוֹם,
שֶׁהוּא הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה. 'אֵל מִשֶּׁה' - רַק
אֵלָיו מְגִיעַ הַקּוֹל, הֵינּוּ מִי שֶׁהוּא בְּכַחֲנֵת
מִשֶּׁה, סוּד הַדַּעַת, אֲכַל כָּל שְׂאָר יִשְׂרָאֵל
שְׁאֵינָם בְּכַחֲנֵת דַּעַת, לֹא יִשְׁמַעוּ כָּלֵל אֶת
קוֹל הַפְּרוֹז, כִּי אֵינּוּ מִשִּׁים עַל לֵב כָּלֵל
הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה הַבָּא לוֹ, וְקַל לְהֵבִין:

קַהֲלַת מִשֶּׁה

רַבֵּי מִשֶּׁה מִקוֹז'ניץ זִיע"א
א' זַעֲרָא רָמַז לְעֲנוּתוֹתוֹ שֶׁל מִשֶּׁה
/ מַעֲשֵׂה בְהֶרֶב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי זוֹשָׁא
מֵאִנְפּוֹלֵי שְׂרָאָה אֶת הַפְּמִלְיָא שֶׁל
מַעֲלָה בְּשִׁיעוּר הַמְּגִיד מִקוֹז'ניץ
וַיִּקְרָא אֶל מִשֶּׁה' וּגו', נִכְתַּב בְּאֶלְפֵי זַעֲרָא.
נִרְאֶה לִי לְפָרֵשׁ בְּהַקְּדָם לְפָרֵשׁ

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א
 ככל שהחסידים לומדים הם נעשים
 יותר קטנים בעיני עצמם
עוד ירמו א' זעירא. על דרך ששמעתיה
 אומרים בשם ר' יוסף מגיד מישורים
 דק"ק פולנאָה זולה"ה, שאמר על מה
 שאומרים העולם, שהלומדים לערנן יא
 והחסידים לערנן ניט. שהאמת, שהלומדים
 כל מה שלומדים יותר, הם גדולים בעיניהם
 ויחשב בעיניהם שכתב למדו הרבה כל
 הצורך, והחסידים כל מה שלומדים יותר,
 הם יותר קטנים בעצמם, וזהו כל מגמתם,
 שלומדים את עצמם להיות קטנים וישפלים
 בעצמם. והוא שרמו א' זעירא, א' לשון
 למוד, זעירא, להקטין עצמם, והבן:

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (א ב)

שלי"ה הקדוש

רבי ישעיה הורוויץ זיע"א
 בתחלה היה האדם מזדבן וראוי להיות
 בעצמו קרבן, לאחר החטא נפעלת
 הדבקות על ידי הבאת קרבן
 והתעוררות תשובה
האדם נבא ל'עבדה ולשמרה' (בראשית ב
 טו). 'עבדה' הוא סוד עבודה, רוצה
 לומר שהוא בעצמו יהיה העבודה, דהינו
 שיהיה קרבן לה' בחיים חיותו, כמו שהם
 עתה הנשמות של צדיקים לאחר מותם
 שהם נקריבים על גבי מזבח שלמעלה, כך
 היה ראוי להיות בחיים חיותו קרב דבקותו
 וקורבתו להשם יתברך, להיות קרב בחייו,
 בסוד האדם 'קרב' אצל עצמו. כי נעשה
 אדם למטה בצלם ודמות האדם הישב על
 הכסא, שהוא בסוד 'קרב' אצל עצמו...
 להיות כדמות עליון בסוד הדבקות, ואז
 הוא 'קרבן לה'.

והושם בגן עדן, שהוא מקום הנבחר
 ממקומות העולם, ונבחר להיות
 חי לעולם, ויהי לנפש חיה... כמו שאמרו
 רבותינו ז"ל (תנחומא פקודי ג) כי כל נשמות
 היו כלולות בנשמת אדם הראשון. נמצא
 היה הוא בחיר מין האנושי, ומקומו היה
 בחיר, והיה ראוי להיות נבחר... הרי היה
 כולל ג' שלמות המציאות... והם עולם
 שנה נפש... ואז היה 'קרבן לה', קרבן
 ממש על גבי מזבח של מעלה בסוד
 המרובה, והיה קרב אצל עצמו, כי היה
 בעצמו קרבן. והיה מקריב בו 'אדם כי
 יקריב מכם קרבן לה', כי מכם ובכם היה
 קרבן לה'. וסוד האכילה שצוה לו השם
 יתברך לאכול היה הכל בקדושה ובטהרה...
 כי שלחן של אדם הוא בסוד הקרבן,
 והענין האדם בעצמו היה קרבן לה' בסוד
 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה', והאכל
 אשר יאכל בטהרה הקדש היה קרבן לו,
 בסוד 'מן הבקעה ימן הבקר ימן הצאן
 תקריבו את קרבנכם'...

**אף ורק מעוט שנתמצט בקלקול עצת
 הנפש, אז ירד מגדלתו, כי הנפש
 הטיל זמא. ולא פסקה עד שבאו להר
 סיני, ואז פסקה זממת הנפש, והיה ראוי
 להיות מחזר העטרה לישנה, וסימנה ור
 סיני עשין ראשי תבות עולם שנה נ'פש.
 אחר כך חזרו לקלקולם בעגל, ואז חזר
 העולם לקלקולו, ולא יתקן בתקון האמתי
 כמתחלת הבריאה, עד לעתיד בגאולה
 האמתית.**

מכ"ל מקום, ביני וביני היה מעין תקון
 בעשיית המשכן הנקרא מקדש, שהוא
 ציור השתלשלות העולמות... שהוא הבריאה
 תדשה. ואחר כך הפנה נבחר במקום אדם
 הראשון שנתקרב ונתרחק, ובאחר כך פתיב
 'ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך'... ואחר כך
 פנה גדול שלמטה הוא במקום מיכאל פנה
 גדול שלמעלה המקריב נשמות, כמו שנתנו

אלא בשביל ישראל. וצא ולמד, ל"ח שנה שהיו ישראל נזופים, נתרחק מעליו הכבוד ולא דבר אתו אלהים:

אדם כי יקריב מקם קרבן לה" - זרוז למזכרי הרבים לקרב לכבות ישראל לבוא

עוד ירמוז, לצוות את אנשי חיל להשתדל לקרב לכבות עם בני ישראל לעבודת

ה', ולזה יקרא 'קרָבָן לה"', כי על ידי חטא האדם, יפרד הדבקות של ישראל עם אביהם שבשמים, דכתיב (דברים ד ה) 'ואתם הדבקים בה"', ויהיו נבדלים ומרחקים מהשכינה, והאדון ברוך הוא יקפיד בכיכול על הדבר, ויתאנה לקרב אותם אליו, וצוה להוכיח לכל הרחוק וילקרב לבו, גם העניש למצלים עין מהדבר. וזה לך האות אשר צוה ה' להתחיל ממקדשיו, והגדיל שכן המזכה כמאמר התנא (אבות פ"ה מ"ח) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, כי ישמרו ה' משגיגות, והם הדברים הנאמרים כאן:

עוד יוסף חי

רבי יוסף חיים מבגדד זיע"א

אדם כי יקריב " הרוצה לקרב עצמו לבוא, 'מקם' - כפי המדה שיקרב עצמו כן יקרב הבוא אליו / ממשל נאה

ל'ישב מלת 'מקם' שנואה לשון יתר. והוא על פי מה שכתב בספר שער בתי רבים בסוף פרשת במדבר על פסוק (מלאכי ג ו) 'כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא בליחתם', על דרך משל, איש בא לחנות לקנות לו מראה וכוכית, ויראהו הסוחר מראה טובה ויפה והוא הביט בה ולא חפץ בה. אמר לו הסוחר מדוע אינך חפץ בה, ויענהו רואה אני תמונה משנה נגדי, כי היה ראשו פרוע, והכובע שעל הראש

סימן, כי היום ה' 'נראה' "אליכם" אותיות 'מיכאל' 'אחרן'. ובמקום אדם כי יקריב מקם נעשה 'קרָבָן מן הבהמה ומן הבהמה ומן הצאן... צריך האדם למסר גופו ונפשו ולהכניע ולעשות מעשה להראות שהוא חביב סקילה שרפה הרג וחקק, ומראה זה באמצעות פעלת הקרבן שמקריב, ומראה שמקריב את עצמו, ואז הוא 'קרָבָן לה'.

זהו שאמר 'אדם כי יקריב מקם' - שמקריב את עצמו ברצונו, וזהו - 'קרָבָן לה'. אמנם כשאנו מתעורר לחשב מחשבה זו, רק שעושה הפעלה החזונית הקרבת הבהמה לבד, זה אינו קרבן ליהוה" להיות דבק בו, רק הוא קרבן האדם, זהו שאמר 'מן הבהמה מן הבהמה ומן הצאן מקריבו את קרבנותם', כלומר זה 'קרָבָנכם' ואינו דבוק לגמרי להיות נקרא קרבן ה'. ועל זה נאמר 'זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבנה' (תהלים נא ט), כלומר מאחר שתכלית של הזבחים להיות לו רוח נשברה, עתה מפני חטאינו שאין לנו מקדש ולא קרבן, נוכל לעשות דגמא לזה, דהינו להיות לנו 'לב נשבר ונדכה', ואז 'לא תבנה', וכן פרש בעל צקנה:

אור החיים

רבי חיים בו עטר זיע"א

אדם כי יקריב " התקרבותו של משה רבנו לשכינה, היא 'מקם' - בזכותכם

בדרך רמז כוון על זה הדרך, לצד שראו שהקריב ה' את משה אליו ויקרא לו מתוך כלם ונעשה יקר וגדלה למשה, לזה אמר, 'אדם כי יקריב' כל כף הקרבה לשכינה, אין זה אלא 'מקם' - פרוש מצד ישראל, כי באמצעותם היא ההגשה, וכמו שכתבנו למעלה שלא היה מדבר ה' עמו

לא תוכל לראות פני, שאהנה אני מתקרב לך וצאשפיע לך שפע הארה וקדושה, בעוד שאתה ריקם, שלא הקדמת למלאת עצמך בתורה ומצות:

דברי יחזקאל

רבי יחזקאל משינאווה זיע"א

מכס' ראשי תבות מדה כנגד מדה

אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. שמעתי, הראשי תבות של 'מכס' – מדה כנגד מדה, דואת הנעשה בקרבן היה מהראוי לעשות באדם החוטא כדי שיתכפר בזה, רק ה' יתברך מרחם על האדם וצוה לו להביא קרבן תמורתו. ועל כל עבודה הפשט ונתוח וכליל לאשים, יחשב האדם שראוי הוא לעשות לו פן על אשר חטא לה', ועל ידי זה יעשה תשובה ויתכפר לו:

אדם כי יקריב מכס קרבן לה' מן הבקמה מן הקור ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א ב)

באר מים חיים

רבי חיים מצ'רנוביץ זיע"א

אדם כי יקריב מכס' - על עבודת הבורא להעשות באותה זריזות ושמהה שאתם עושים את צרכי עצמכם

אדם כי יקריב' וגו'. על דרך מה שאמר איוב (לג כו) 'חטאתי וישר העינתי ולא שוה לי', ונדחקו המפרשים שם בפרוש. ומה שנגאה לי הוא, כי באמת אם יביט האדם רגע כמימרא מעשיותיו לעצמו להנאת גופו ונפש בניו ובני ביתו, לעשיותיו למלך הגדול והקדוש בעיניו, נראה כמה רחוק עבודתו מעבודת האמת עד להפליא, ולמה לא נודה על האמת בינינו לביני בוראנו

הוא על הצד, ועל מצחו יש לכלוכים של דם, ובפניו לכלוכים של דיו, וגבות עיניו מלכלכים בצואה של העין. אמר הסוחר שוטה ופתי, הלוא התמונה שאתה רואה בה, היא תמונת עצמך, והלכלוכים הם בפניו ובמצחך, וקלוקול הכובע הוא מעצמך, נסה נא להכין הכובע על ראשך כראוי, ותרחוץ מצחך ופניך מן הלכלוכים, ותרחוץ גבות עיניך מן צואתם, ותראה אז תמונת הנראה כנגדך יפה.

וכן על דרך זה ההנהגה העליונה מתנהגת כפי הנהגת האדם, שאם מתנהג בטוב וכישר, נראה ההנהגה העליונה מתנהגת עמו בטוב, ואם יקלקל מעשיו, אז הנהגת עניניו תתקלקל. והוא שאמר 'אני ה' לא שניתי', כלומר אני מקבל השתנות חס ושלום, והשנוי לפעמים מטוב לרע אינו מצדי אלא הוא רק מצדכם, יען יאתם בני יעקב לא בליתם' חק שלכם להשלים מעשיכם כראוי עד כאן לשונו. ובהנה פרשתי בסיעתא דשמיא מה שאמר הכתוב (שיר השירים ו ג) 'אני לדודי ודודי לי', כלומר כפי שעור התקרבות שאני מתקרב לדודי, פן דודי מתקרב לי, דכתיב (תהלים קכא ה) 'ה' צלך', דגמת הצל שהוא מכון כנגד המצל עליו. ובהנה יובן בסיעתא דשמיא 'אדם כי יקריב' – פרוש רוצה לעשות התקרבות, שיקריב נפשו ועצמו להשם יתברך, 'מכס' – כלומר כפי שעור והמדה אשר יהיה מכס, פן תהיה ההתקרבות אשר תהיה להשם יתברך עמכם. או הפונה הוא, רצה לומר, אחר שתשלימו ההכנות שראוי להיות 'מכס' בתורה ומצות, אז תמצאו ה'קרבן לה' – כלומר ההתקרבות של השם יתברך שיעשה לכם, כי אחר שתעשו אתם את שלכם אז יעשה הקדוש ברוך הוא את שלו... ובהנה יובן בסיעתא דשמיא רמוז הפתוב מה שאמר השם יתברך לישאל 'ולא יראו פני ריקם' (שמות כג טו), כלומר

ממעט בעסק ועסוק בתורה. והנה בזה ישר העויתי, זה אשר ישר העויתיהו, שלא הגדלתייה על עולתה הנמצא בהכלי העולם, ועל כל פנים היו ראוי לעשותן שוין זה כזה. ואמנם אף זה לא עשיתי, כי ולא שוה לי, שלא היה אפילו שוה בעיני עסקי עם עסקי ה' לעשותן על כל פנים כמו עסקי העולם שהם הכל וריק.

ויצא בן יאמר הכתוב 'אדם פי יקריבו', כלומר כשימצא אדם להתקרב לה' אלהיו, הנה בן יראה וינעשה על כל פנים אשר 'מקם קרבן לה', כלומר מדברים שלכם, כמו שעושה דבר של עצמו באהבה ושמחה וזרו ומורא גדול שלא יאבדנו, בן 'קרבן לה', יקריב לה' גם בן, לחצות ימיו על כל פנים חצי לה' וחצי לך, ולעשותן בהתקשרות ודבקות בתאנה ובחמדה כמו אכילה ושתיה וזווג וכדומה. ולזה אמר 'מן הבהמה מן הבהמה מן הבהמה' וגו' תקריבו וגו' על דרך מאמר הכתוב (איוב לה יא) 'מלפניו מבהמות ארץ' וגו', כי באמת ידע שור קנהו שלא לעבר על גבולו מלחרוש ולעבד לבעליו יותר מהנאת עצמו, ומכל שכן אדם על הארץ בעל שכל ומח. ועל בן 'מן הבהמה מן הבהמה' וגו' תלמדו איך 'תקריבו את קרבנכם' לפני מלך המלכים ברוך הוא וברוך שמו הנכבד והנורא להתקרב אליו ולעבד לו בכל לב ולב:

יתברר, הלא לפניו נגלו כל תעלמות מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש. ונראה בביעית אדם על עסקי פרנסתו, הלא יומם ולילה לא ינוח ולא ישקט, ואף אם אין לו כלום משלו, עם כל זה הולך ומתחזק ועושה כל מה שיוכל כל היום וכל הלילה ומעשהו שמה בזירוי רב ונקשר שם עם כל מחשבתו ולבו, ואם יקראנו אדם לא ישמע לו מהתקשרותו שמה, ולא יעכבנו ולא יצטרנו גשם ושלג קר וחם, רק יום ולילה לא ישבת על המחיה ועל הפלפלה. ויבוא למשל אם יש לו איזה מורא גופו ממורא בשר ודם בעונשי הגוף או ענש ממון ובושה וכדומה, הלא תגדל הפחד והאימה אשר בקרבו לכל יעבור על חלומותיו ועל דבריו, ומכל שכן באדם שיש לו איזה פרנסה ממנו, ירא וירפת לעשות דבר שלא כרצונו שלא יחסר לו לחמו. ולא בן בעבודת בוראנו ברוך הוא וברוך שמו כי לא די שאינו עוסק בעבודתו בתורה בתפלה ובמעשים טובים אף החצי ממה שעוסק בצרכי גופו, אלא אף המעט שעוסק בה בתורה או בתפלה, חס ושלום אינו פראוי למלך הכבוד ולא כמעשהו בחוץ, כי אינו מקשר שם הוא ומחשבתו ולבו וכל אבריו, וחס ושלום אדרבא מחשבתו מהומה וטרודה גם אז בצרכי גופו וכל עשיותיו.

גם הפחד והמוא מהקדוש ברוך הוא שלא לעבר על צויו בקל וחסר, אינו כל כך כמורא גופו מעונשי בשר ודם. ולזה אמר 'חטאתי וישר העויתי', כי באמת היה ראוי להיות העקר מרבה על הטפל, ועקרו של אדם הוא העבודה שחייב לעבד לה' הטוב שלזה נברא, והיה מהראוי להוציא על זה רב ימיו ושנותיו ולהתקשר שם באמת תמיד בכל אבריו וגידי ומחשבתו ולבו, ומעט מן המעט לעסק בצרכי גופו ומזונו, כמאמרם ו"ל (אבות פ"ד מ"ב) הרי

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק ז"ע"א

יש ללמד מעלת וכח הדבור מיכלת

האדם להקדיש בהמה

האדם החלף בדרכיו ואין לו שום התקרבות לה' ברוך הוא, יקח לו ראיה מן הבהמה שנעשית הקדש להקרבה על פי דבורו של האדם, שאמר הרי זו עולה

בקרבתו (פסוק ט) 'ריח ניחוח לה'... אך יש גם בן אתערוותא דלעילא מלמעלה... לעורר את האדם להקיצו משנתו בהכלי העולם, דכמו שבתחלת בריאת העולם היה ההמשכה בחסד חנם כי חפץ חסד הוא, ואחר כך תולדה במעשה התפתונים כמו שגאמר (בראשית ב טו) 'וינחחו כגן עדן לעבדה ולשמרה', אבל מפל מקום עם היות שצריך להיות אתערוותא דלתתא דוקא, אבל עם כל זה נמשך אתערוותא דלעילא לעורר אתערוותא דלתתא.

ויובן זה בעבודת ה', דהנה אנו רואים שיש ב' מדרגות בעבודה. הא' בחינת אתערוותא דלתתא ביגיעת נפש ויגיעת בשר בהעמקת הדעת בהתבוננות ולב נשבר, שעל ידי זה בא בנפשו גלוי אור קרבת אלקים, והינו באתערוותא דלתתא אתער דלעילא. ומדרגה הב' הינו שלפעמים יוכל להיות התפעלות בנפש שלא על ידי הכנה ויגיעה כלל, וכמו שאנו רואים שיש הרבה אנשים שמתעוררים פתאום ויתלהב לבם ויחם בתפלה משה זמן מה בלי נודע להם הסבה מאין בא אליהם התעוררות זאת, ובמעט זמן יכלה כח התעוררות זאת. והינו שהיא באמת הערה מלמעלה, רק אתערוותא דלעילא לעורר אתערוותא דלתתא.

והנפקותא בין מה שבאתערוותא דלתתא אתער דלעילא, ובין האתערוותא דלתתא הנמשך רק מצד אתערוותא דלעילא, שפאשר יש אתערוותא דלתתא ממש על ידי יגיעת נפש, אזי הוא דבר שיכול להתקיים לעד, שהרי על ידי אתערוותא דלתתא נתעורר אתערוותא דלעילא והיא המארה ומתגלה בנפש בבחינה פנימית כיון שהכין לבו לזה תחלה, ולכן על ידי זה יתן כח ועז בנפשו להיות עוד אתערוותא דלתתא, מה שאין בן כשאין יגיעת נפש ויגיעת בשר מלמשה, רק מה שנתעורר נפשו על ידי ההערה מלמעלה ולא הכין

ונעשית קדש קדשים רק על ידי דבורו והכל פיו של האדם עליה. ואף על פי שהבהמה עצמה לא נשתנית והיא כמו שהיתה, אף הדבור שמוציא האדם הוא קדש קדשים, והוא שחל על הבהמה והקדישה. אם בן יראה האדם גדל הקדשה אשר בו. ומה עוד קל וחמר הדבור של תורה ותפלה לפני השם יתברך. וזה פרוש 'אדם פי קריב מכם' – שרוצה להתקרב לה', 'מן הבהמה' – בין מעצמו שחל הקדשה עליה על ידי דבור פיו, ובנה 'תקריבו את קרבנכם', כי די לו בהרות ה' אשר בקרבו והוא משכן לו:

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א

הארה הבאה משמים חולפת לאחר זמן אך המתגעג ומכין עצמו נשארת אצלו ההארה בקביעות

'אדם פי קריב מכם' וגו'. להבין החילו של לא לנוכח, 'אדם פי קריב' לשון נסתר, וסגים 'תקריבו את קרבנכם' לשון נוכח. וגם ד'כי קריב' לשון יחיד, ו'תקריבו את קרבנכם' לשון רבים. וגם דהנה לו לומר מלת 'מכם' קודם 'כי קריב', הינו אדם מכם פי קריב כו'.

אף הנה נודע שיש בכל אחד ב' נפשות, נפש האלקית ונפש הבהמית... ותכלית ירידת הנשמה לעולם הנה הוא כדי לקרב נפש הבהמית להיות בבחינת אהפכיא ואתהפכא, והינו על ידי נפש האלוקית המתלבשת בה ומתבוננת בה' אחד בקריאת שמע 'שמע ישראל' כו', ועל ידי זה ואהבת בכל לבך - בשני יצריך כו'... והנה על ידי זה נעשה עליה גם לנפש האלקית... והנה על ידי העלאת מ"ן ואתערוותא דלתתא נמשך אתערוותא דלעילא. וזהו ענין שגאמר

ועל כן כשצדק חוטא, חס ושלום, וכל החטאים באין על ידי כח המדמה שמשם נמשכין כל התאוות, על כן הוא צריך להביא קרבן מבהמות, וצריך לסמך עליו, ולהתודות כל חטאיו על הקרבן בשעת הסמיכה, ועל ידי זה נמשכין כל החטאים וכל כח המדמה על הבהמה, שהיא בחינת מדמה פנ"ל, ואחר כך תכף לסמיכה שחיטה, ושוחטין הבהמה לקרבן, ועל ידי זה נכנע ונשבר המדמה (מהדורא קמא סימן כה):

ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה' (א יא)

צמח צדיק

רבי מנחם מנדל מויז'ניץ זיע"א

שחיטת הציצר על ידי שמירת הסוד קדשת האכילה וממון כשר

אמר חותני הקדוש מרוז'ין וצ"ל, דהפסוק הלזה קאי על הציצר הרע, במה תוכל לשחט אותו, ופרש הפתוב בג' דברים. הא, 'על ירך' – על ידי מדת יסוד שמרמו בתבת ירך פינודע (וזה"ק ח"ב סא). והב, 'המזבח' – הוא אכילה, כי השלחן נקרא מזבח (בכרות נה), שיאכל בקדשה ובטהרה. והג, 'צפונה' – פרוש במקוון, כמו שכתוב (איוב לו ט) 'מצפון זהב יאתה', שיתנהג על פי התורה הקדושה, ואז תוכל להיות – 'לפני ה'':

אשה ריח ניחוח לה' (א יג)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

'קרבן' – הקרבת והעלאת כל טובה הבאה לאדם לבוא ברוח הוא

ענין מזבח וקרבן היא כף, כשהאדם יש לו אינה צער חס וחלילה אינו רשאי

לבו לעורר אחר כך נפשו, הנה יוכל להיות חולף ועובר ההתפעלות ואין לה קיום, כי בהסתלק הארה עליונה זו שאינה מאינה רק בעת רצון, אזי הנה כלא הנה ההתפעלות, מאחר שלא היתה רק בסבת הערה והארה עליונה, לכן בהסתלק האור בטלה האהבה שנסתעף ממנה... וזהו הסבה למה שקובלים את עצמם בעלי העבודה על היות בהם ריח טהרה והתעוררות לעבודת ה' על כמה שבועות ואחר כך פוסקת לגמרי כו', והסבה לזה הוא, לפי שהתעוררות זו היתה מלמעלה לכד, לכן אחר הפסק והסתלקות אור האתערוטא דלעילא נשאר על עמדו וטבעו:

וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו (א ד)

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

החוטא נמשך אחר הכח המדמה ולכך עליו להביא בהמה לקרבן ולסמך עליה כי בה שולט כוח המדמה

צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה, ולעלות אל השכל. וכשנמשך אחר המדמה, זה בחינת שרירות לב, שהיא חולף אחר המדמה שבלב. וכשיוצא משרירות הלב ומשבר לבו האבן, זה בחינת 'שמיר', שעל ידו נכנע האבן, ואינו חולף אחר תאוות המדמיות, וחולף אחר השכל... ועקר המעין הסדקה, מן המקדש יצא, כי שם היו מקריבין הקרבנות, שהם הבהמיות וכל הדמיון. כמו שכתוב (תהלים נא יט) 'זבחי אלקים ריח נשברה', ששכירת הדמיון הם הקרבנות... וזה בחינת סמיכה על הקרבנות, כי הקרבנות מביאין מבהמות, שהם בחינת כח המדמה... וכשצדק חוטא, חס ושלום שבלב, דהיגו אחר תאוותיו חס ושלום שבאין מכח המדמה, וזהו מעשה בהמה ממש, כי גם הבהמה יש לה כח המדמה.

וּנְפֹשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַה' (ב א)

מהר"י מפעלוא

רבי יהושע מפעלוא זיע"א

המכיר בשפלותו, אף אם אינו בר מעלה חשוב הוא לפני הקדוש ברוך הוא / מעשה מהחזוהי מלובלין זיע"א

וּנְפֹשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה וּגו' וְהִבִּיא רִשׁוֹ וְל' הַמִּדְרָשׁ רִבָּה וְהִגְמִרָא מִי דְרַכּוֹ לְהִתְנַבֵּחַ בְּמִנְחָה לְהִבִּיא דְבָר מוּעֵט עֲנִי, אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה אֲנִי עֲלָיו כְּאִלוֹ הַקְרִיב אֶת נַפְשׁוֹ. וּבַמִּדְרָשׁ (ויק"ר ג ב) מוֹבָא בְּאִרְיִכוּת יוֹתֵר, כְּתִיב (תהלים כב כה) 'כִּי לֹא כִזָּה וְלֹא שִׁקָּץ עֲנֹת עֲנִי, בְּנִיחָה שְׂבָעוּלָם ב' בְּנֵי אָדָם נִגְנְסוּ אֶצְל הַדִּינָן, אָחַד עֲנִי וְאָחַד עֲשִׂיר, אֶצְל מִי הַדִּינָן הוֹפֵךְ אֶת פְּנָיו, לֹא אֶצְל הַעֲשִׂיר, בְּרַם הֵכָא וכו'.

בְּשֵׁבָאִים לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עֲנִי וְעֲשִׂיר, אִין הַמְבָרַן עֲנִי וְעֲשִׂיר בְּעֲנִינִי עוֹלָם, רַק עֲנִי וְעֲשִׂיר בְּעֲנִינִי הַנְּפֹשׁ, אִין הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לֹא כִזָּה וְלֹא שִׁקָּץ עֲנֹת עֲנִי, וְאִיף שְׂהוּא, וּבְכָל עֵת אֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּא לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, אִין הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ לֹא כִזָּה וְלֹא שִׁקָּץ עֲנֹת עֲנִי.

וְהִגִּיד אִתָּא בְּסִפְרָא שֶׁל הֶרֶב רַבֵּי אִיצִיקֶעֱל וְי"ל (החזוהי מלובלין זיע"א) מָאן דְּאִיהוּ זְעִיר הוּא רַב (וזהר ח"ג קסח.), שְׂאֲפִילוּ מִי שְׂהוּא בְּאָמַת חַס וְשְׁלוֹם אִישׁ שְׂפָל, מְכַל מְקוֹם כִּינּוּן שְׂעֵל כָּל פְּנִים אִישׁ יִשְׂרָאֵל יוֹדֵעַ מַעֲמָדוֹ וּמַצְבּוֹ, אִין אִיף שְׂהוּא, הוּא טוֹב. וְשִׁמְעָתִי מֵאֲדָנִי אָבִי וְי"ל (השר שלום מבעלוא זיע"א) שְׂהִיָּה אֶצְל הֶרֶב רַבֵּי אִיצִיקֶעֱל וְי"ל, וְאִלּוּ הָיוּ נוֹסְעִים כָּל הָעוֹלָם, אִין הִיָּה אֶצְלוּ כְּמָה דְרִגוֹת בְּלִיְחָתָם, לְאָחַד הִיָּה מְלִיָּה יוֹתֵר וְלְאָחַד פְּחוֹת קֶצֶת. וְרָאָה שְׂהֶרֶב רַבֵּי אִיצִיקֶעֱל וְי"ל מְלִיָּה אָחַד בְּהַלְוִיָּה יִתְרָה כְּמוֹ לְאָחַד מִן הַגְּדוֹלִים שְׂבָאוּ אֶצְלוּ, וּכ"ק אֲדוּנֵי אָבִי וְי"ל יָדַע שְׂהוּא אָדָם שְׂפָל מְאֹד,

לְצַעַר בְּשִׁבִיל הַדְּבָר הַנוֹגֵעַ עַל עֲצָמוֹתוֹ, רַק עָקַר צִעְרוֹ יִהְיֶה זֶה שְׂבַעְבוּר זֶה הַסֶּבֶה חַס וְחִלְיָה בְּלִמִּי וְכִלְתָּ לְעַבּוֹד אֶת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא כְּרָאוּי. וְאִין הוּא עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְהַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, כִּי כָּל צִעְרוֹ הוּא רַק מַחֲמַת מְנִיעַת עַבְדוֹת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי זֶה. וְעַל הַפְּחִינָה הַזֹּאת הִרְמָזוּ בְּמֵאֵי דְאָמְרִינָן בְּגִמְרָא (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד) מְשִׁיחַ נוֹלֵד בְּט' בָּאָב, כִּי בַעֲבוּר שְׂיִשְׂרָאֵל מַצְעִירִים עֲצָמָם וְלָבָם בְּעַר עַל חֲרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם הָיָה לְהַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ נַחַת גְּדוֹל מַעֲבוֹדְתֵינוּ וּמַעֲבוֹדַת כְּהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַפְּפוּרִים וּמַעֲבוֹדַת שְׂאָר קְרֻבָנוֹת, כְּדַכְתִּיב 'אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַה', וְלֹא צַעַר כִּי בְזִמְן הַבֵּית הָיָה יִשְׂרָאֵל בְּהַשְׁקֵט וּבְטַח, רַק עָקַר צִעְרוֹ יִהְיֶה עַל כִּי כַּעַת אִי אֶפְשָׁר לְמַלְאוֹת רְצוֹן הַבוֹרָא וְנַחַת הַבוֹרָא אֲשֶׁר הִיָּה לוֹ בְזִמְן הַבֵּית.

וּבְחִינּוֹת הַטּוֹבָה יִהְיֶה גַם כֵּן עַל דְּרָךְ זֶה, כְּשֶׁהַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא מַשְׁפִּיעַ לְאָדָם אִינְהוּ טוֹבָה, טוֹבַת הַגְּשָׁמִיּוֹת. דְּהִינוּ כְּשֶׁהַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא מַשְׁפִּיעַ לְאָדָם פְּרֻנְסָה טוֹבָה, וְכֵן מַשְׂאֵר טוֹבוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת, יְדַבֵּק הַטּוֹבָה הַזֹּאת בְּהַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ, שְׂלֵא יִהְיֶה לוֹ שְׂמִחָה מַחֲמַת הַטּוֹבָה מִה שְׂמַעְתָּ לְעֲצָמוֹתוֹ, רַק יִשְׂמַח שְׂבַעְבוּר הַטּוֹבָה הַזֹּאת יַעֲבֹד הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא כְּרָאוּי וְכִנְבוּן.

וְעַל בְּחִינָה הַזֹּאת הִיָּה עֲנִין הַקְּרֻבָנוֹת. פְּרוּשׁ מֵלַת קְרָבָן הוּא מְלִשׁוֹן הַקְּרָבָה, שְׂמַעְלָה טוֹבַת הַגְּשָׁמִיּוֹת, טוֹבַת הַבְּהֵמִיּוֹת, לְהַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ כְּאֲשֶׁר בְּאֲרָנוּ. וְעָקַר דְּכָרִינוּ אֵלֶּה כְּשֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַטֵּיחַ לְאָדָם לְעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה מְטוֹבַת הַגְּשָׁמִיּוֹת אֵל יִשְׂמַח בְּדְבַר הַנוֹגֵעַ אֶל עֲצָמוֹתוֹ מַחֲמַת הַטּוֹבָה הַזֹּאת, רַק עָקַר הַשְׂמִחָה יִהְיֶה שְׂבַעְבוּר הַטּוֹבָה הַזֹּאת יַעֲבֹד אֶת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא כְּרָאוּי וְכִנְבוּן (לך לך ד"ה בפסוק אחר הדברים):

והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים
מאשי ה' (ב ג)

אור לשמים

רבי מאיר מאפסא זיע"א

מתר לאדם להגביה עצמו כדי שלא
יפל לבו בקרבו בעבודת השם

וְהַנּוֹתֵרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ
מֵאֲשֵׁי ה' (ב ג)

אור לשמים
רבי מאיר מאפסא זיע"א

מתר לאדם להגביה עצמו כדי שלא
יפל לבו בקרבו בעבודת השם

וְהַנּוֹתֵרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ
מֵאֲשֵׁי ה' (ב ג)

(שמות טו יט) 'איש אל יותר ממנו עד בקר'.
דהנה כל אדם צריך להתנהג עצמו במדת
קטנות ובשפלות, כי כל זמן שהוא מעוט
היחס צריך האדם לילך בעבדות במדה זו.
ונה פרוש 'איש אל יותר ממנו', שלא
יגבה עצמו נגד חברו לומר אני גדול ממך,
רק להתנהג עצמו במדת קטנות. 'עד בקר',
עד שנוזף לגאלה במהרה. אכל לפעמים
מחמת שילכו ישבר בקרבו יוכל לפול חס
ושלום מעבדות, צריך לפעמים להגביה
עצמו. ונהו 'יגבה לבו בדרך ה' (דברי
הימים ב' יז ט), דהינו בפנימיות צריך להיות
לו מדת אין, רק בחיצוניות צריך להיות
לו לפעמים התנשאות כדי להגביה עצמו
לעבדות. וכמו ששמעתי אומרים 'בשמים'
מפעל' (דברים ד לט) מה שהוא מצרך העבדות,
תהיה מפעל, בהתנשאות, יצל הארץ מתחת,
אכל במילי דעלמא צריך להיות במדת אין.
ונה פרושו וְהַנּוֹתֵרֶת מִן הַמִּנְחָה, דהינו
שהמותרות שלו הוא מחמת יראתה שלא
יזיק חס ושלום לו לעבדות השם וְהַבְרָךְ,
'ומנחה' רומז ליראה, כי הנקדה מתבת
מנחה והנקדה של יראה הם שוים, ויראה
הוא גם כן נקדה של שמחה, דהינו מחמת
גדל היראה שלו ושלא יזוק לו חס ושלום
להעבדות צריך להיות בהתרומוות ובשמחה.
ונה וְהַנּוֹתֵרֶת מִן הַמִּנְחָה, דהינו מה שנקדה
שגשג לו מתרת, הוא מחמת יראה. 'לאהרן
ולבניו קדש קדשים', הדרך זה הוא 'לאהרן
ולבניו', והוא 'קדש קדשים מאשי ה':

והבין תכף הרב רבי איציקעל ז"ל שהוא
חדוש אצלו, ונשא את עניו הקדושות ואמר,
אנו אוהבים אותו מחמת שהוא יודע ומפיר
את עצמו.

וְיִכּוֹף לְהִיּוֹת שָׂזָה הוּא הַפְּתוּב 'כי לא
בזה ולא שקץ ענות עני', שהוא
לכאורה כפל לשון, רק באמת הפתוב מרמז
על זה, שגם מי שהוא באמת איש שפל,
מכל מקום פיון שצל כל פנים יודע ומפיר
את עצמו, אזי השם יתברך 'לא בזה ולא
שקץ ענות עני', השפלות מהעני הגמור:

שפת אמת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א

איו לאדם לקפץ למעלה ממדרגתו

וְנִפְשׁוּ כִּי תִקְרִיב קֶרְבֵּן מִנְחָה. מי דרכו
להתגדב מנחה, עני, מעלה הפתוב
כאלו הקריב נפשו. וכן במשנה (מנחות פ"ג
מ"א) נאמר בעולת בהמה ריח ניחוח ובעוף
ריח ניחוח ובמנחה ריח ניחוח, ללמדך אהד
המרכה כו'. ובודאי אין הפונה על הפרש
שווי של הקרבן, דכך לי דינר כף לי מאה
מנה כלפי שמאי, ומאי קא משמע לן בזה.
אכן באמת פונתם גם על הממעיט שאין לו
דעת להעלות קרבן חשוב. כי בודאי גדלה
מעלת העולה על המנחה, שהוא העלאת
החי וזה העלאת הצומח. אף על פי כן
מי שמפיר את מקומו בותר במעט אשר
יהיה באמת, מלקפץ למעלה ממדרגתו. כמו
שאמרו במדרש (ויק"ר ג א) בפסוק טוב
מלא כף נחת כו' (קהלת ד ח). וכן כתב
הט"ז בארח חיים, שהממעיט לשם שמים
הינו שאינו רוצה להרבות, על ידי שמבין
שיעשה יותר בטוב זה המעט, וזה הרצון
אמת חשוב לפניו יותר כאלו הקריב נפשו
שהוא 'מדבר', למעלה ממדרגת החי כנ"ל:

וכי תקרב קרבן מנחה מאפה תנור סלת חלות מצת
בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן (כ ד)

מחשף הלבן

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

הירות במנחה של ערב שבת שאז
עולים העולמות / תוספת נר"ן בשבת
כפי עבודת ששת ימי המעשה

אפשר לרמוז זה על מנחה של ערב שבת,
שכתב רבנו זלה"ה שעולים עולמות
אצילות בריאה יצירה עשיה למקומם הראשון
שהיו בו קדם חטא אדם הראשון, וצריך
להזר האדם בה הרבה במעשה ובמחשבה
ובכונה, פי על ידי זה נמשך אור גדול
ממקור העליון בעולמות, ועל ידי זה נמשך
אור גדשת קבלת שבת, וכל העולמות
קונים תוספת קבלת שבת כל אחד ואחד
לפי מעלתו וכבודו, דאינו דומה מה שמקבל
עולם האצילות למה שמקבל עולם הבריאה,
וכן על זה הדרך שהתוספת הוא דומה
דעקר. וכן נמי האדם, אם יזכה על ידי
מעשיו הטובים ותפלתו פראוי, יקנה תוספת
נפש רוח נשמה...

לבן צריך האדם להזהר הרבה בזה, שיהיה
בששת ימי השבוע שמר עצמו מן
החטא ומתפלל פראוי, ובערב שבת יוסיף
קדשה על קדשתו וטהרה על טהרתו,
ויתפלל מנחה פראוי ויקבל שבת פראוי,
ועל ידי זה יזכה לתוספת נפש רוח נשמה
בלילה וביום. והעקר הגדול הוא שמירת
ששת ימי המעשה, דעל זה אמרו רבותינו
זכרונם לברכה (עבודה זרה ג.) מי שטרח בערב
שבת יאכל בשבת, והפונה דכל ששת ימי
המעשה קרי להו ערב שבת, ודהינו מי
שטרח בששת ימי המעשה שהם ערב שבת,
במעשים טובים ובתפלה פראוי, אז יאכל
בשבת, דהינו שיזכה לתוספת נפש רוח
נשמה בשבת. ומי שלא תגן עצמו בששת
ימי המעשה מה יאכל בשבת, שאינו זוכה
לתוספת נפש רוח נשמה בשבת.

ונה שאמר וכי תקרב קרבן מנחה, פי
תקריב קרבן עם הפולל גימטריא זו
מנחה ערב השבת. ועוד וכי תקרב קרבן
וגו' מאפה עם האותיות גימטריא קבלת
השבת עם שלשה אותיות שבת, ומזהירה
התורה ואומרת דע לך דקדשת השבת
תלויה בששת ימי המעשה, דמי שלא טרח
בהם, לא זכה לתוספת קדשת שבת, דומיא
דמי שלא התקין מאכלו מערב שבת שאין
לו מה יאכל בשבת. וזהו 'מאפה תנור',
דהינו דמי שלא אפה בתנור מערב שבת
מה יאכל בשבת, וזה ממש דומיא דתוספת
נפש רוח נשמה, דאם לא טרח בששת ימי
המעשה כאמור אין לו תוספת נפש רוח
נשמה, וכשטרח בששת ימי המעשה אז
זוכה לתוספת נפש רוח נשמה. והנה בקבלת
שבת יש אור פנימי ואור מקיף פדוע,
ונה נרמז 'במאפה', ראשי תבות היא א'ור
פ'נימי מ'קרי, 'תנור', ראשי תבות ת'וספות
נ'פש ר'וח ונ'שמה, דכשיהיה האדם נקי
מן החטא, ומתפלל מנחה בערב שבת
פראוי, ומקבל קבלת שבת פראוי, אז זוכה
לתוספת נפש רוח נשמה:

ואם מנחה על המחבת קרבן סלת בלולה
בשמן מצה תהיה פתות אמה פתים ויצקת
עליה שמן מנחה הוא (כ ד-ה)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

המאכיל עניים על שלחנו צריך גם
לפרס את הפת כדי שלא יתבשו
זה רומז על הצדקה, על מי שמאכיל
העניים על שלחנו, דצריך להסבירם
בסבר פנים פות ולדבר על לבם דברים
רפים והכל בלב טוב שלא יקוץ בהם ולא
ימאס אותם, וישבר להם הפת חתיכות
חתיכות, כדי שידעו שבעין יפה הוא נותן

לָהֶם, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ישעיה נח ז) 'הֲלוֹא פָרַס לְרֹעֵב לַחֲמֹד', שְׁיַעֲשֶׂה הַפֶּת לַפְּנֵי פְרוּסוֹת פְּרוּסוֹת.

וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר 'וְאִם מִנְחָה עַל הַמִּנְחָה קִרְבְּנֶךָ', 'מִנְחָה' – הִיא מִצְוֹת הַצְּדָקָה... 'עַל הַמִּנְחָה' – הוּא הַשְּׁלֶחֶן, דּוּמְקֵא דְמִנְחָת. וְעוֹד, 'מִנְחָה' גִּימְטְרִיא 'בְּאִכְלֵי שְׁלֶחֶן', דְּהִינּוּ שְׂמֵאכִיל הַעֲנִיִּים עַל שְׁלֶחֶנוּ, גַּם זֶה צְרִיךְ שְׁתַּהֲיֶה 'סֶלֶת' – שְׁתַּתֵּן לוֹ מִן הַמִּבְחָר וְלֹא הַשְּׁרִיטִים. וְעוֹד, 'בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן' – דְּבַר עַל לְבוֹ דְּבָרִים רַבִּים שְׂנַמְשְׁלוּ לְשֶׁמֶן. וְיִהְיֶה בְּלֵב טוֹב דּוּמְקֵא דְמַצָּה דְּפִלְהָ מִצַּד יֵצֵר הַטוֹב בְּלֵי תַעֲרֹבַת יֵצֵר הָרַע וְזֶהוּ 'מַצָּה תַהֲיֶה'. וְעוֹד 'פֶּתוֹת אֲתָה פֶתִים' – דְּהִינּוּ הַפֶּת שְׁתַּתֵּן לַפְּנֵי הָעֲנִי, עֲשֵׂה אוֹתָה פֶתִיתִין פֶּתִיתִין, כְּדֵי שְׂיַפְּרִי הָעֲנִי שְׂבָעִין טוֹבָה אֲתָה נוֹתֵן לוֹ וְיֵאכַל וְיִשְׂבַּע. וְגַם אַחַר שְׁתַּעֲשֶׂה הַפֶּת חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת, דְּבַר לוֹ דְּבָרִים רַבִּים, וְזֶהוּ וְיִצְקַת עֲלֶיהָ שֶׁמֶן. וְכֵן תִּקְרָא מִנְחָה לֵה', וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר 'מִנְחָה הִיא':

לָזֶה, וְחַס וְשְׁלוֹם יִשְׂאָר בְּחִיצוֹנִיּוֹת, וְהִתַּר לוֹ לֶאֱחֹז בְּגִבְהוֹת וְהִתְפָּאֲרוֹת, וְיַעֲשֶׂה שְׂלֵא לְשִׂמָּה, וּמִתּוֹךְ שְׂלֵא לְשִׂמָּה יָבֵא לְשִׂמָּה (פסחים ב:), וּבִלְשִׂמָּה צְרִיךְ לִהְיוֹת זֶךְ מִכָּל סִיג גְּבַהוֹת, כִּי אִם יִתְעַרֵּב בְּלְשִׂמָּה פְּנִיָה מִצַּד הַגְּבַהוֹת תִּפְסַל הַעֲבוּדָה, נִמְצָא הַגְּבַהוֹת מְטַהֶרֶת הַטְּמֵאִים הַרְחוֹקִים מֵהַשֶּׁם יִתְבַּרֵךְ, וּמִטְמֵא אֵת הַטְּהוֹרִים שְׂנֹתְקָרְבוּ כְּבוֹר לְהַשֶּׁם יִתְבַּרֵךְ שְׂחַס וְשְׁלוֹם אִם יִתְעַרֵּב בְּסֵם גְּבַהוֹת מִתְעַב לַפְּנֵי ה'. וְכִבְּרָ אֲמַרְתִּי בְּפִסּוּק 'כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לֵה' קִרְבֵּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֲתֶם לֵה' וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ, שְׁהִרְמֹז בְּשְׂאוֹר וְדַבַּשׁ לְגִבְהוֹת, שֶׁהֵם מִרְתִּיחִים וְעוֹלִים, כְּמוֹ הַגְּבַהוֹת שְׂמִגְבִּיּוֹת לֵב הָאֲדָם, וְאָמַר הַכְּתוּב 'לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לֵה'', וְכִי 'קִרְבֵּן רֵאשִׁית', רִצָּה לוֹמַר רֵאשִׁית הַתְּקָרְבוֹת לְהַשֶּׁם יִתְבַּרֵךְ מִתַּר לִהְיוֹת בְּגִבְהוֹת, אֲכַל אַחַר כֵּן, אֵל הַמִּזְבֵּחַ הַעֲלִיּוֹן לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ, שְׂאִין נַחַת רוּחַ לַפְּנֵי גְּבַהוֹת חַס וְשְׁלוֹם, כִּי 'תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב' (משלי טו ה) אֲפִילוּ בְּכָל זֶהוּ פִּידוּעַ (אוֹת לֵב):

כָּל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לֵה', קִרְבֵּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֲתֶם לֵה' (ב יא-יב)

בְּרִית אֲבָרָם

רַבִּי אֲבָרָהם מְנַלּוֹז'יץ זי"ע א

בְּתַחֲלַת הַעֲבוּדָה נוֹתְנִים לְאָדָם תַּעֲנוּג אוֹלָם הוּא רַק מִתְּנָה וְאַחַר כֵּן עֲלִיו הַתְּהַנּוּעַ בַּעֲצָמוֹ

אוֹ יֵאמֵר 'קִרְבֵּן רֵאשִׁית' וְכוּ'. עַל דֶּרֶךְ שְׂשִׂמְעִיתִי בְּשֵׁם הָרַב הַגָּאוֹן הַחֲסִיד מוהר"ר דב כְּעֵר זֶלַה"ה (המגיד ממזריטש זי"ע א) עַל מֵאֵמֶר הַגְּמָרָא (בבבא נ. ח) גְּדוּל הַנְּהַנְּה מִגִּיעוֹ יוֹתֵר מִיֵּרָא שְׂמִים, כִּי מִתְחַלָּה כְּשִׁרְוֶצָה אָדָם לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי הוּא יִתְבַּרֵךְ מְטַעִים לוֹ תַעֲנוּג גְּדוּל וְאוֹר גְּדוּל כְּדֵי שְׂיַדַּע אֵיךְ לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ אַחַר כֵּן כְּשִׁילָךְ מִמֶּנּוּ תַעֲנוּג וְהָאוֹר, וְעַל זֶה תַעֲנוּג הָרָאוּשׁוֹן אֵינוֹ מְקַבֵּל שׁוֹם שְׂכָר, כִּי

כָּל שְׂאוֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לֵה', קִרְבֵּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֲתֶם לֵה' (ב יא-יב)

יִשָּׂר דְּבָרֵי אֲמָת

רַבִּי מִשׁוֹלֵם פִּיבוֹשׁ מִזְבָּרִיז' זי"ע א

אִף שֶׁהַגָּאוֹן פְּסוּלָה לַפְּנֵי הַבוֹרָא, בְּתַחֲלַת דְּרָכּוֹ שֶׁל אָדָם בַּעֲבוּדָה מִתַּר לוֹ לְהִתְחַיֵּל בְּגִבְהוֹת

מִתְחַלָּה אִם הָאָדָם מִתְּנַהֵג בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב וְרְחוֹק מֵהַשֶּׁם יִתְבַּרֵךְ, הַתְּחַלַּת תִּקּוּנוֹ הוּא מִצַּד הַגְּבַהוֹת וְשְׂלֵא לְשִׂמָּה, כְּמוֹ לְהִתְפָּאֲרוֹת, אוֹ עוֹלָם הַבָּא, שְׁזֶהוּ גַם כֵּן גְּבַהוֹת נִסְתָּר, שְׂחוֹשֵׁב שְׂרָאוֹי שְׂיִשְׁלַם לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכָר עַל מַעֲשָׂיו, וְחוֹשֵׁב אֵת עֲצָמוֹ שְׂעוֹשֶׂה אִיזָה דְּבַר לְמַעֲנוֹ, וּבְקִאֲמַת שְׂמַצְדָּנוּ בְּלִתִּי כַח הַבוֹרָא מֵהָ אֲנוּ, וְהָאִיךְ יִתְכַן לְקַבֵּל שְׂכָר, רַק מִתְחַלָּה אִי אֲפִשֵׁר לְבוֹא

בזה, לרמוז על השכינה הרמוזה בסלת ושמן, דכשתייה התפלה מתקנת זהו עלוי השכינה:

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם (ד ג)

תולדות יעקב יוסף

רבי יעקב יוסף מפולנאה זיע"א

ראשי הדור יורדים ממדרגתם כדי להרים את פחותי העם / משל על שר שלבש בגדים פחותים כדי להשיב את בו המלך

מיש"ל אחד, שגשכל בן מלך מאביו, ולא היה יכול להתזוירו, עד שהצריך שר אחד לפשט בגדיו החשובים, ולבש בגדי פחותי הערך, כדי שיתחבר עם בן המלך שגששה הדיוט מן פחותי הערך וכו'. והנמשל הוא פשוט, בגדיו החשובים כגוי למעשיו הטובים, על דרך 'בכל עת יהיה בגדיך לבנים' (קהלת ט ח), ובגדים פחותי הערך הם דגמת בגדים הצואים חס ושלום, ולא ממש בגדים צואים.

והענין הוא, כמו שנאמר 'אשר נשיא יחטא לאשמת העם', כי כל דור ודור ודור ודור הם שרש אחד, כמו משה רבנו עליו השלום עם דורו, בן כל דור ודור לפי דורשיו, ודורשיו לפי דורו כמו שאמרו בש"ס דערכין (יז). והכי נמי חטא הדור גרמו אשמת ראש הדור, כגון כאלו ששרש אחד להם, ואז כשירד ראש הדור למדרגתן ולבש לבושי הדור שהם בגדי פחותי הערך, ואז יש התחברות מה ביניהם, מה שאין כן קודם לזה דהוי דבר והפוכו, עתה על ידי חטא זה גוי התחברות לו עמהם בצד מה, ואז כשישוב יעלו כלם אתו עמו.

וזה נראה לי פרוש הש"ס יחיד השב מוחלין לו ולכל העולם (יומא פו:...) כשנלכד הראש בחטא, שהוא סבת הרבים, ובתשובתו שכולל בצעמו כל האנשים שהם

זה אינו שלו רק הוא מאתו יתברך, רק אחר כך כשישיג האור והתענוג מחמת עבודתו אז יש לו שחר.

וזהו שאמרו גדול הנהגה מגיעו דייקא, הוא יותר מיראת שמים שמראים לו כראשונה דאלו ביגיע פפו כתיב (תהלים קכה ב) 'אשריך טוב לך' אשריך בעולם הנה טוב לך לעולם הבא, אבל בירא שמים וטוב לך' לא כתיב פנ"ל, עד כאן. וזהו שכתוב 'קרפן ראשית', אל תספיקו בדיעתכם שהוא שלכם מחמת עבודתכם, זה אינו, רק 'תקריבו אתם לה' שהוא מאתו יתברך ולא שלכם. וזהו שאמר אחר כך 'ואל המזבח' הינו הצר הרע פנ"ל, 'לא יעלו' פרוש לא יכול להיות לו עליה על ידי זה שיהיה לו יתברך נחת רוח 'לריח ניחוח' פנ"ל:

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח (ב יא)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

תפלה עם דמעות תמיד מתקבלת וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו'. בא לרמוז דצריך אדם להוריד דמעות בתפלתו, דכל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה (ב"מ נט). דאף על פי שאין האדם ראוי מצדו שתקבל תפלתו, על ידי דמעות הקדוש ברוך הוא מתמלא עליו רחמים ומקבל תפלתו. וזהו שאמר 'וכל קרבן מנחתך' שהיא התפלה, 'במלח תמלח' שהם דמעות שהם מים מלוחים. 'ולא תשבית מלח ברית אלהיך', הטעם שאקראם 'מלח ברית', הוא משום דכל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה, וזהו הברית שנקרת להם שאינם חוזרות ריקם. 'על כל קרבנך תקריב מלח', דהיינו בכל תפלה תוריד דמעות ובזה אינה חוזרת ריקם. וגם סלת ושמן הכתובים

בעשתה אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה ואשם. להבין מלת 'אחת', הוא מיתר. וגם מה שאמר אחר כך 'ואשם', הוא מיתר. ונראה דהנה בזהר פתויב (ח"ג יג:) על 'נפש כי תחטא' (להלן ח א), אורייתא קא תמיהא, נפש העליונה האיה תחטא 'ושמעה קול אלה' וכו', עין שם. והנה האדם שהוא דבוק אל כללות ישראל ובפרט אל הצדיקים שבדור, הוא ממילא נשמר שלא יחטא. אבל האדם שאין לו אחדות עם ישראל, ובפרט כשהוא מתגרה עם הצדיקים שבדור, זה הוא מוכן לחטא, וזה שאין לו אחדות עם ישראל ובפרט עם הצדיקים שבדור, הוא עבור מדותיו הרעות גדלות וכיוצא בו, וזהו ממדת עכו"ם.

וזהו שאמר 'ואם נפש אחת' – 'נפש' שהוא 'אחת', שאין לו דבקות עם ישראל ועם הצדיקים שבדור, והוא אחת. 'תחטא בשגגה' – זהו מוכן לחטא בשגגה. ואמר אחר כך 'מעם הארץ' – רצה לומר בעבור שיש לו מדות רעות ממדת עם הארץ גדלות וכיוצא בו, ועל כן הוא נפרד מצדיקי הדור, ועל כן הוא מוכן לחטא, 'בעשתה אחת ממצות ה' וכו'. וזהו 'ואשם', שמקדם שיחטא בשגגה הוא אשם מקדם במדותיו הרעים, ועל ידי זה הוא בא לידי זה שיחטא בשגגה כנ"ל:

ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו (ח א)

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א

קודם ירידת הנשמה לעולם מראים לה את העולמות העליונים ומשביעין אותה, הצדיק זוכר זאת ונהרד לבו אפילו בעברו על איזה הנהגה טובה

ונפש כי תחטא כו'. נראה לפרש, דאיתא בזהר הקדוש (ח"ג יג.) 'ונפש כי

במדרגות האלו שהם כאיברי השכינה, אחר שיהנה התחברות מה ביניהם, רק שלא יהיו מתנגדים לו...

והרבה דברים יבאר על פי הקדמה הנ"ל... וכן בענין התפלה... כמו ששמעתי ממורי זלה"ה בפרוש הפסוק 'תכין לבם תקשיב אונן' (תהלים י י), ורצה לומר, כי סימן זה מסור ביד האדם, שאם נודמן שיוכל להכין לבו להתפלל לפניו בלי שום מחשבה זרה על כל פנים, או ברחילו ורחימו כל אחד לפי מדרגתו, אז ידוע כי נחמבלה תפלה ההיא, וזהו שאמר 'תכין לבם תקשיב אונן', כי בעת שמתפלל יוכל לידע שהקבל ותקשיב אונן יתברך, ודברי פי חכם חן. ובחינה זו שהזמן ישר ומוכן להתפלל, בשם עליה יבנה ויש עוד בחינה, שצריך האדם לעשות כמה וכמה הכנות ותחבולות כדי שיבוא בטרם גדול, אולי יוכל להתפלל בפני האלוהי. ומכלל מקום אל יאמר נואש, כי אף שיראה שהזמן הולך וסוער בכמה בטוילים וכמה קטגורים בעבודת השם יתברך, מכל מקום יתן לב שיש בזה בחינה הנקראת 'ירדה כמה מדרגות של כמה אנשים שהם במדה זו, והם איברי השכינה. וזה אדם השלם ירד בעת ההיא, כדי להתחבר עם כל אותן המדרגות להעלותו, כמו במשל השר הנ"ל, להשיבם אל אבינו שבשמים וכנזכר (פרשת נשא):

ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה ואשם (ד כז)

אורח לחיים

רבי אברהם חיים מזלוטשוב זיע"א

הנפרד מצדיקי הדור עלול להגיע לחטאים

'ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ'

וְהָיוּ 'אוּ רָאָה' – רָצָה לומר או שְׂרָאָה
 כֵּל הַעוֹלָמוֹת הַגְּבוּהִים לְכֵן יִחְרַד לְבוֹ
 בו. 'אוּ יָדַע' – שֶׁלְפָעֲמִים מִתְגַּלְגַּל הַצַּדִּיק
 עֲבוּר אֵיזָה מִצְוָה אַחַת שֵׁשׁ לוֹ לְתַקֵּן,
 וְהָיוּ 'אוּ יָדַע', דִּהְיִינוּ בְּכִרְיָאָה רֵאשׁוֹנָה
 שְׂרָאָה הַכֵּל וְנִמְצָא לֹא הָיָה הַצֶּרֶף לְהִרְאוֹת
 לוֹ כִּנְ"ל כִּפְשָׁא בְּגִלְגוּל. 'אִם לֹא יִגִּיד' כּו'
 – שֶׁדֶרֶךְ הַצַּדִּיק הָיָה אִם יֵאָרַע לוֹ אֵיזָה
 נִדְנוּד חֲטָא כֵּל שֶׁהוּא, אָזִי הוּא מוֹכִיחַ
 עֲצָמוֹ וּמְדַבֵּר לְעֲצָמוֹ דְּבָרִים קָשִׁין כְּגִידִין...
 'וְנִשָּׂא עוֹנוֹ' – פָּרוּשׁ הַצַּדִּיק זֶה נוֹשֵׂא עוֹנוֹ
 זֶה לְמַעַלְה לְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, עַל דֶּרֶךְ
 שְׂאֲמְרוּ חַז"ל (יומא פו.) וְדוֹנוֹת נַעֲשִׂים כְּזִכְרֵיהֶן:

ישמח משה

רבי משה מאוהל זיע"א

יש לאדם לחדל מחטא בנשואו קל
 וחמור בנפשיו שאפילו מלאכים קדושים
 נרתעים ומתיראים לעלות לפני הבורא
 ברוך הוא

'וְנִשָּׂא כִּי תַחֲטָא וְשָׂמְעָה קוֹל אֱלֹהֵי'. עֵינַי
 בַּזְהַר הַקְּדוֹשׁ (ח"ג יג.) מֵה שֶׁפָּרַשׁ
 בְּזֶה. וּבְדַרְכּוֹ אֵלֶּף לְפָרַשׁ, עַל פִּי שֶׁסִּנְדְּלָפוֹן
 קוֹשֵׁר פְּתָרִים לְקוֹנוֹ, וּמִשְׁבִּיעַ לְהַפְתֵּר וְעוֹלָה
 בְּרֵאשׁ אֲדוֹנוֹ וְכו' (חגיגה יג.). וְקִשְׂהָ, מִמֶּה
 נִפְשָׁד, אִם יֵשׁ כַּחַת לְהַפְתֵּר לְעוֹלָת לְמָקוֹם
 שְׂאִין סִנְדְּלָפוֹן יְכוֹל לְהַגִּיעַ, הַשְּׁבוּעָה לְמָה,
 כִּינֵן שֶׁהוּא אֹרֶךְ קְדוֹשׁ לְמָה לֹא יִרְצָה
 לְעוֹלוֹת, וְאִם אֵינן יְכוֹל מֵה מוֹעִיל הַשְּׁבוּעָה.
 וְצָרִיךְ לומר, שֶׁיְכוֹל לְעוֹלוֹת, אֵלֶּא שְׁנִתְעַת
 מִפְּחַד, וְעַל זֶה בָּאָה הַשְּׁבוּעָה לְהַכְרִיחוֹ.

וְהָיָה מִזֶּה יֵשׁ לְלַמֵּד הִירָאָה לְחֲטָא, דָּאִם
 לְהִיּוֹת הַפְתֵּר נִתְעַת, עַל אַחַת כַּמֶּה
 וְכַמֶּה לְחֲטָא. וְהוּא מוֹסֵר נְפִלְאָה. וְגַם הַמִּתְפַּלֵּל
 צָרִיךְ שִׂדְעָ שְׁעוֹסֵק בְּעִשְׂתֵּי הַפְתֵּר לְמִלְךְ
 מַלְכֵי הַמַּלְכִּים. וְהָיָה יָדוּעַ כִּי שְׂמִיעָה הוּא
 לְשׁוֹן הַבְּנֵה. וְזֶה שְׂאֲמַר, 'וְנִפְשָׁה כִּי תַחֲטָא'

תַּחֲטָא', שֶׁהוּא לְשׁוֹן תְּמִימָה, שֶׁהִתְנוּב מִתְמִימָה
 עַל נִפְשׁ הַעֲלִיּוֹן שֶׁיַּחֲטָא, עֵינַי שֵׁם הַלְשׁוֹן.
 וְיֵשׁ לְפָרַשׁ גַּם כֵּן בְּרָמְזוֹ עַל נִפְשׁ צַדִּיק
 שֶׁחֲטָא בְּאֵיזָה חֲטָא קַל כְּחוֹט הַשְּׂעָרָה, שֶׁעָבַר
 עַל אֵיזָה מִדָּה וְהִתְנַהֵג טוֹבָה חֲלִילָה, כְּפָרוּשׁ
 הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּפְשׁ הִיא מִדְּרַגָּה גְּדוּלָה,
 וְהַצַּדִּיק הָיָה הַנִּכְשָׁל חֲלִילָה בְּאֵיזָה מִדָּה
 כְּחוֹט הַשְּׂעָרָה אָזִי יִחְרַד לְבוֹ בְּקָרְבוֹ וְתִאֲחַז
 נִפְשׁוֹ פְּלִצוֹת, וְיִמֵּי יִתֵּן וְיִחְרַד לִב הַרְשָׁעִים
 הַעוֹבְרִים עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת קַלּוֹת כְּמוֹ הַצַּדִּיק
 הָיָה אֲשֶׁר הִקְלַ שְׁכַלּוֹת בְּעֵינָיו כְּחֲמוּרוֹת,
 וְנִפְשׁוֹ תִּאֲבַל עֲלָיו וְתִחְרַד מֵאֵד כִּאלוֹ עִתָּה
 שׁוֹמֵעַ הַשְּׁבוּעָה שֶׁהָיוּ מְשִׁבְעִין אוֹתוֹ קוֹדֵם
 שֶׁצָּא לְאוֹר הָעוֹלָם, כְּדֹאֲתָא בְּגִמְרָא (נדה ל.).
 וְזֶהוּ 'וְשָׂמְעָה קוֹל אֱלֹהֵי' – פָּרוּשׁ שְׂדוּמָה
 לוֹ כִּאלוֹ שׁוֹמֵעַ עִתָּה מִחֲדָשׁ קוֹל
 הָאֱלֹהֵי וְהַשְּׁבוּעָה, כִּנְ"ל. וְהוּא עֵד' הוּא
 לְשׁוֹן הַתְּרָאָה מִלְשׁוֹן (דברים ד כו) 'הַעִידֵתִי
 בְּכֶם' כּו', וּפְרוּשׁוֹ הוּא כֶּף, מֵה הוּא הַדָּבָר
 שֶׁמְעִיד וּמִתְרָה בְּהַצַּדִּיק לְעוֹרְרוֹ שֶׁיַּחְרַד
 לְכַבּוֹ, וּמִפְרֵשׁ הַפְתוּב וְהוּא עֵד' – רָצָה
 לומר זֶה הַדָּבָר הַמִּתְרָה לְהַצַּדִּיק, דִּהְיִינוּ 'אוּ
 רָאָה אוּ יָדַע' – עַל דֶּרֶךְ שֶׁפָּרַשְׁתִּי כְּבוֹ
 שֶׁהוֹשְׂמָה קוֹדֵם יְצִיאָתָה לְעוֹלָם מוֹלִיכִין
 אוֹתָהּ בְּכָל עוֹלָמוֹת וּמְלַמְדִין אוֹתָהּ כֵּל
 הַתּוֹרָה, וְאַחַר כֶּף בָּא מִלְּאָךְ וְסִטְרוֹ עַל
 פִּיו כְּדֹאֲתָא בְּגִמְרָא (שם).

וְכֵן זֹאת לְמָה, אֲמַרְתִּי כְּבוֹ בְּאֵרִיכוֹת הַשְּׂרָשׁ
 הוּא לְסִבָּה הַזֹּאת שֶׁמִּרְאִין לוֹ כֵּל
 עוֹלָמוֹת, הוּא לְמַעַן שִׁיכּוֹל אַחַר כֶּף לְהַשִּׁיג
 הַעוֹלָמוֹת וְלַעֲבֹד בְּהֶם לְהַשִּׁם יַחְבְּרָךְ בְּרוּךְ
 הוּא וְלְהַשִּׁיג הַתּוֹרָה שְׁלֵמָה, וְאֵלֹהֵי זֹאת
 שֶׁמִּרְאִין לוֹ כִּנְ"ל לֹא הָיָה יְכוֹל לְהַשִּׁיג
 כֵּל וְכֵל לֹא הַתּוֹרָה וְלֹא הַעוֹלָמוֹת
 הַעֲלִיוֹנִים, רַק עַל יְדֵי הַרְשִׁימָה הַנִּרְשָׁם בוֹ
 קוֹדֵם יְצִיאָתוֹ לְעוֹלָם, עַל יְדֵי זֶה יְכוֹל אַחַר
 כֶּף לְהַשִּׁיג, וְאִם לֹא הָיָה נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ כֵּל
 מֵה שְׂרָאָה וְלַמֵּד לֹא הָיָה לוֹ שׁוֹם שְׂכָר
 בְּעִבּוּדָתוֹ.

נוטה שכלי, זה אינו, פי לכל אדם כח נטוע בשכלו לבנון האמת, אם רוצה בהצדקו ולא ניקח ליה בהפקי'ר ה' לא יעזבנו להפשל ויגל עיניו באמתיות. והינו מה שמרמז בפסוק השני המבנה 'טמאת אדם', רצה לומר שכלי האדם וחקמתו, 'לכל טמאתו אשר יטמא לו', זה בכה וזה בכה, בסברות נפסדות ור'אות שקרים ומפתים שאינם אמתיים. וזה שאמר 'והוא ידע ואשם', רצה לומר כי הוא ידע אם היה מכון לשמים היה יודע האמת, אלא שהוא אשם, וישוב אל ה' ויעזרהו על האמת.

(תקס"ג):

או נפש כי תשבע לכטא בשפתים להרע או להיטיב (ה ד)

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א

יש צדיק שדרך עבודתו בסגופים ויש צדיק שדרך עבודתו אכילה בקדשה ולשתייהם כוח לשיבר הדין

יש ב' גוני צדיקים, יש צדיקים המענים ומסגפים עצמם, על ידי זה הן משברים כח הדינין, ויש צדיקים האוכלים בקדשה ובטהרה למען עבודתו יתברך שמו, אזי הם משפיעים ברכה ופרנסה לעולם. והצדיקים הללו יש להן כח להשביע ולגזר, כרצונם כן יקום. שזה הכח והשליטה שיש להם לגזר אומר יקום (ע"פ איוב כב כח), נקרא בלשון שבוועה... וזהו, שבוועות שמים (שבוועות יט), פרוש ב' גוני צדיקים, יש שיש להן כח להשביע ולגזר אומר ויקום פנ"ל. שהן ארבע, רמז ששניהן גורמין תקון להשם הנו"ה ברוף הוא שהוא ד' אותיות. ומפרש התנא שמים שאוכל וישלא אוכל, רומז פנ"ל שהצדיק הנה מתקן באכילתו, וזה בעניו ובסגופו שאינו אוכל...

– הלא מהראוי לה לשמוע ולהבין – קול אלה' שמשביעין הפתח, ללמד מזה קל וחמר להיות גרפת מפחד ה' ולמנע את עצמו מהחטא:

או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם, או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם לאחת מאלה

(ה ב-ג)

חתם ספר

רבי משה סופר זיע"א

הפסוק רומז על המכשול הנגרם על ידי קנאה תאנה כבוד ועל הנגרם על ידי התחכמות יתרה בעניני אמונה

אומר על דרך רמז בפסוקים אלו פיר ה' הטובה עלי. והוא, כי רב או כל מכשולי האדם וחסדיו, הם על שני דרכים, האחד נחלק לשלשה מינים, והם הקנאה והתאנה והכבוד, ושלשתן הם הטמאות הנזכרות ככאן בפסוק. הראשון והוא הקנאה, קנאת איש מרעהו, הינו 'נבלת חיה טמאה' הדרסת ואוכלת, כל אשר תמצא טורפת בכעסה. והתאנה המכנת גפי כל תאות הבהמיות ההולכת בשלוח אחר תאות לבה, והינו 'נבלת בהמה טמאה'. והרדיפה אחר הכבוד והגאון והגאון שהוא כעובד עבודה ונה שגאמר (משלי טו ה) 'תועבת ה' כל גבה לב', וכתוב בעבודה ונה (דברים ז כו) 'ולא תביא תועבה אל ביתך וגו' שקץ תשקצנו' (סוטה ד:). הינו שקץ הינו שרץ טמא דבפסוק הראשון.

המכשול השני, ובו מכשולים רבים אין מספר, והוא מה שהאדם בשכלו מתפלסף ומשפיל על ה' וטועה באמונתו ותורתו. ואל יאמר ומה לי לעשות וכן

ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה (ה יז)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

ככל שמוסיף האדם בעבודה נחשב בעיני עצמו לאיך

וְנַפֶּשׁ כִּי תַחֲטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָה וְאָשָׁם. כי הנה ידוע, יותר מה שהאדם עובר את הקדוש ברוך הוא, יותר הוא בעיני עצמו פלא נחשב נגד גדלת הבורא יתברך. אבל כשהאדם עושה מצוה והוא סובר שהוא עובר את ה', זה המצוה אינו נחשב לכולם. וזהו פרוש הפסוק **וְנַפֶּשׁ כִּי תַחֲטָא**, כלומר מה החטא, **וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא** תעשינה ואשם, כלומר שהמצוה הזאת יעשה לו פ'לא, והוא סובר שעובר ה' פראוי, **וְאָשָׁם**.

נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו וגו' (ה כא)

אור החיים

רבי חיים בן עטר זיע"א

החוטא גורם: א. חסרון לנפשו, ב. יניקת החצונים משפע נשמתו, ג. חסרון ופגם לכלל ישראל

יָרַמוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים רְעִים הַגּוֹרְמֵת הַנֶּפֶשׁ הַמְרַשְׁעַת. הָא', היא נחירת מאורה וממלעתה, והוא אומרו **נַפֶּשׁ כִּי תַחֲטָא**, לשון חסרון בנפש עצמה. ב', **וּמַעוֹל מַעַל בַּה'**, על דרך אמרו אנשי אמת כי אין לך נפש מ'ישראל שאין שפע נשמתו יורד לה להתקדם, שזולת זה אין לה חיות, זולת הנפש אשר עלתה צנתה ובאשה בעון פלילי, לזה יכרת ממנה השפע האלהי, כאמרו (בראשית יז) **וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת**.

זוה שאמר הכתוב **או נפש' - רמוז על הצדיק פנ"ל כו'.** **לבטא בשפתים' -** שעקמית שפתיו של הצדיק הוי מעשה, הם פועלים מעשה בעולמות העליונים להרע או להטיב, כמו שאמרו חז"ל (שבעות יט:) להרע, שלא אוכל, להטיב שאוכל, רמוז על ב' גוני הצדיקים הנ"ל. **לכל אשר יבטא' - פרוש כל אשר יבטא,** הן הצדיק הנה באכילתו, והן השני בסגופו:

וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו (ה יג)

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

הצדיק מלמד זכות על חטאי הבריות / באור דברי הגמרא השנה הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם

וְכִפֵּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וגו' ונסלח לו. הנראה לבאר על פי מה שאמרו בגמרא (ראש השנה כה:) השנה הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם. פרוש על ידי מקמת שהם לא היו צדיקים גדולים כל כך כמו הראשונים, לכן הקלו על העולם ולמדו עליהם זכות, גם כבא לפניהם איש אשר לא נכון לפניהם, לא הרע לבם עליו, כי הסתכלו בעצמם גם אני כמהו. וזה גם בן הרמוז כאן בפסוק זה **וְכִפֵּר עָלָיו הַכֹּהֵן וגו',** כי באשר בא איש אשר חטא לפני הכהן לכפר עליו, צריך הכהן להסתכל בעצמו גם אני כמהו, וכפר בתחלה בעדו, ואחר כך בעד כל קהל ישראל. וזה פרוש **וְכִפֵּר עָלָיו הַכֹּהֵן מַחֲטָאתוֹ שֶׁל עַצְמוֹ,** ואחר כך **וְנִסְלַח לוֹ** לזולתו הבא להתכפר:

וְכַסְדָּר אִזּוּ הוּא מוֹרָה עַל רַחֲמִים גְּמוּרִים.
בַּחֲדָשׁ נִסָּן הַנְּשָׁמוֹת מוֹתֶפְלָלוֹת עַל
הַחַיִּים

וּבְשָׁבִי"ל פֶּן הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים מִתְּפַלְלִים
בַּחֲדָשׁ נִסָּן עַל הַחַיִּים, כְּדֵי שֶׁהַשֵּׁם
הַנּוֹי"ה יִהְיֶה מְאִיר עַל יִשְׂרָאֵל בְּהַשְׁקָפָה שֶׁל
רַחֲמִים. וְכֵן בַּחֲדָשׁ תִּשְׁרִי מִתְּפַלְלִים הַמֵּתִים
עַל הַחַיִּים... אֲכֹן בַּחֲדָשׁ נִסָּן, בְּעֵבֹר הַיּוֹת
שֵׁם יְהוָה מְאִיר בַּחֲדָשׁ נִסָּן בְּרַחֲמִים
גְּמוּרִים, עַל פֶּן אֶסוּר בְּנִסָּן לְהַתְּעַנּוֹת, אֲבָל
אֵין הַמְּנַהֵג בְּנִסָּן לִילֵף עַל בֵּית הַחַיִּים
לְהַתְּפַלֵּל עַל הַקְּבָרִים וְלוֹמַר תְּחַנּוּגִים כְּמוֹ
בְּשָׂאָר יָמִים, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַחֲדָשׁ נִסָּן כְּלוֹ
קֶדֶשׁ, וּבְזֶה נַעֲשִׂים חֲטִיבָה מוֹל חֲטִיבָה
לְנִשְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים הַנּוֹבְרִים.

גְּדֵל מַעֲלַת קְרִיאַת פְּרִשַׁת הַנְּשִׂאִים
דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מְרֹאשׁ חֲדָשׁ נִסָּן

ע"פ כֵּן נִכּוֹן מְאֹד לְקַיֵּם דְּבָרֵי פֶה קְדוֹשׁ
מוֹהַר"ר שְׁעִיחֵהוּ סַג"ל בְּעַל סֵפֶר "שְׁנֵי
לְחוֹת הַבְּרִיית" לְקִרּוֹת מִיּוֹם רֹאשׁ חֲדָשׁ נִסָּן
דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ נִשְׂאִי אֶחָד מִי"ב נִשְׂאִים
שֶׁל חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ הַכְּתוּבָה בְּפְרִשַׁת נִשְׂאִי,
וְאַחַר שֶׁיִּקְרָא בְּכָל יוֹם נִשְׂאִי שֶׁל אוֹתוֹ
הַיּוֹם יֹאמַר תְּפִלָּה קְצָרָה:

"יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁתִּמְאִיר הַיּוֹם בְּחֶסֶדְךָ הַגְּדוֹל עַל נַשְׁמַתֵּינוּ
קְדִישִׁין דְּמִתְחַדְּשִׁין כְּצַפְרִים וּמְצַפְצָפִים
בְּשִׁבְחֵינוּ וּמְצַלְאֵינוּ עַל עַמָּא קְדִישָׁא יִשְׂרָאֵל,
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם תְּכַנִּים וְתַעֲזִיל הַנֶּהַךְ צַפְרִים
קְדִישִׁין לְאַחַר קְדִישָׁא דְּאִיתִי עֲלֵיָהוּ עֵין
לֹא רְאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
ה' אֱלֹהֵי וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתֵי שְׁבָאָם אֲנִי עֹבְדְךָ
מִשְׁבֵּט (פְּלוּנִי) שֶׁקְרָאתִי בְּתוֹרָתְךָ פְּרִשָׁה
שֶׁל הַנְּשִׂאִי הַיּוֹם אֲנִי יֹאמְרוּ נָא עָלַי כֹּל
נִיּוּצִין נִיּוּצִין קְדִישִׁין וְכָל הָאוֹרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת
הַכְּלוּלוֹת בְּקְדוּשַׁת זֶה הַשְּׁבֵט, וְאֶהְיֶה מְלַבֵּשׁ
בְּקְדוּשַׁת זֶה הַשְּׁבֵט לְהַכִּין וְלְהַשְׁכִּיל בְּתוֹרָתְךָ
וּבְיִרְאָתְךָ לְעִשׂוֹת רְצוֹנְךָ כֹּל יְמֵי חַיֵּי אֲנִי
וְנִרְעִי וְנִרְעִי וְנִרְעִי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם."

וְדָרְךָ הַשֹּׁפֵעַ בָּא דְרָךְ ב' חוֹטִין דְּקִים, דְּרָךְ
ב' נְקִבֵי הָאָרֶץ, וְהוּא דְרָךְ מְקוּם דְּבִקּוּת
הַנֶּפֶשׁ עִם קוֹנָה, כְּאוֹמְרוּ (דברים ד) וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּה' אֲלֵהֵיכֶם.

וְהַגְּהָה בְּחֶטָא הָאָדָם מִהַחֲטָאִים כְּאַלְהָה, הַנֶּפֶשׁ
הַהִיא שׁוֹלְטִים בָּהּ וּבִשְׁפָעָה הַחִיצוֹנִים
כְּיָדוּעַ, וְנִהְיִים מִהַשֹּׁפֵעַ הָאֱלֹהִי הַרְשָׁעִים
הֵם. וְזֶהוּ אוֹמְרוּ 'וּמַעֲלָה מַעַל בַּה'', כְּכִיכּוֹל
כְּאוֹר הַנִּמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ, וְהוּא סוּד הַרְמוּזוֹ
כְּאוֹמְרוּ (משלי כח ד) 'גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְגו'
חֶבֶר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית', פְּרוּשׁ לְצַד
שְׁמִתְחַבֵּר לְבַחֲנִית הַרְעָה הַנִּקְרָא 'אִישׁ מִשְׁחִית',
וְהֵבֵן.

הַג', כִּי גַם לְכָלֹת הַקְּהֵל הוּא גוֹרֵם
הַכְּחָשָׁה, פְּרוּשׁ לְצַד שְׁכָל יִשְׂרָאֵל
כְּאַחַד, רַעַת אֶחָד תְּסוּבֵב רַע לְכָל הַנֶּצֶר,
וְהוּא אוֹמְרוּ 'וְכַחֵשׁ בְּעַמִּיתוֹ', שְׁנַעֲשִׂית עִמִּיתוֹ
כְּחוֹשָׁה מַצְדוֹ רַחֲמֵנָא לְצַלֵּן, וְהוּא מַה שְׁרַמּוּזוֹ
בְּפִסּוּק (שם) 'גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ', וְאִמְרוּ ו"ל
(כְּרוּת לַה): 'אִמּוֹ' זֶה כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי
בְּאִמְצָעוֹת אֲנָשֵׁי חֵיל מִתְרַבֵּה בְּכָלֹתוֹ עִם
ה' הַשְּׁלוֹם וְהַטּוֹב וְהַחַיִּים:

חֲדָשׁ נִסָּן

קַב הַיִּשָּׁר

רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ קֵאִיידִנּוֹר זִיע"א
בַּחֲדָשׁ נִסָּן צִרוּף הַנּוֹי"ה הוּא כְּסִדְרוֹ
וּמוֹרָה עַל רַחֲמִים

'הַחֲדָשׁ הַזֶּה הוּא לְכֶסֶם', לְכֶסֶם הוּא אוֹתִיּוֹת
מְלֶךְ, לְרַמּוֹ שֶׁחֲדָשׁ נִסָּן הוּא מְלֶךְ
וְרֹאשׁ לְכָל הַחֲדָשִׁים. וְיֵשׁ לְתַן טַעַם, כִּי
י"ב צִרוּפֵי תְנוּ"ה הֵן, וְעַל כֵּן חֲדָשׁ מְאִיר
נִיּוּצִין צִרוּף תְנוּ"ה, וְעַל חֲדָשׁ נִסָּן מְאִיר
שֵׁם תְנוּ"ה כְּפִשּׁוּטוֹ וְכִכְתּוּבוֹ, יְהוָה, וְכִשְׁמִתְחַלֵּף
לְצִירוּפֵינוּ הוּא מוֹרָה עַל קִצַּת מְנִיעוֹת רַחֲמִים
גְּמוּרִים, מַה שְּׂאִין פֶּן שֵׁם יְהוָה בְּיִשָּׁר

בלגנו לטהרה ולביאת משיחנו ואלהיו הנביא
אמן, מ"ו מהר"י ז"ל:

אנרא דכלה

רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א

י"ב ימים אלו נותנים כח לכל חדשי
השנה / החזה מלבלין זיע"א צפה
בנימים אלו את מארעות השנה

י"ב ימים הראשונים דניסן ימי הקרבת
הנשיאים המה כח כללי ל"ב חדשי
השנה, כל יום רומז לחדש שלם, כן שמענו
מכבוד אדמו"ר הרב הקדוש מורנו הרב
מנחם מנדל (מרימנוב) זצ"ל. וזכי הראות
יכולין להתבונן בכל יום איזה מארעות
היה בחדש אשר הוא נגד היום ההוא,
וכבוד אדמו"ר הרב הקדוש מורנו הרב
יעקב יצחק (החזה מלבלין זיע"א) היה
כותב ברוח קדשו בכל יום מה היה בכל
חדש, פנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קדוש,
ובאותו השנה שנתבקש בשיבה של מעלה
בחדש מנחם, לא כתב רק עד מנחם,
והענין הוא בפרסום (פרשת פקודי):

וכה יאמר דבר יום ביומו, והוא מנהג
פשר וישר ונכון הוא. ובהיות פי
הצדקה היא תכלין לכל התפלות... קודם
שיתחיל לקרות פרשת הנשיא שבכל יום
ויום מן ראש חדש ניסן ואילך עד יום
י"ב בניסן, יתן או ידור איזה דבר כפי
השגת ידו לצדקה, ובצדקה זו הוא מזכה
כל אותו השבט.

יש להתעורר בתשובה בניסן כמו
בתשרי

הב"ר העולה, פי בחדש ניסן צריכין אנו
להתעורר כמו בחדש תשרי, ועל
כן כתיב (שמות יב כא) 'משכו וקחו לכם
צאן וגומר, ודרשו רבותינו ז"ל משכו
ידיכם מעבודה זרה ומשאר מדות הרעות
שהן דומין לעבודה זרה ואלו הן, מדות
הנאנה וגסות רוח והמעלים עיניו מן הצדקה
ולשון שקר, העברות האלו הן נחשבים
כאלו עובד עבודה זרה. על כן כל אחד
ואחד יודע מרת נפשו ומדותיו הרעות צריך
להסיר המכשול מעליו קודם ביאת חג
הפסח, וכבר אמרו רבותינו ז"ל (ר"ה טו):
שצריך כל אדם לטהר עצמו כרגל בטוהרת
הגוף ובטהרת הנשמה, ובזכות זה נזכה

סיפורי החסידות

שני, פי כך היה הפנהג שהיו קונים בתרומה
גדולה לטובת ארץ ישראל, את הזכות
שהשליח השד"ר יסעד או לון אצל משהו,
ושנים זכו בו אותה שבת, אחד לסעודה
ואחד ללינה. הימים ומות החרף היו, שלגים
ורוחות עזות השתוללו וסערו בחוץ, וכשנעור
הרב בדרך באמצע הלילה לשאף טבק,
חפש ולא מצא את קפסתו. בתוך כך נזכר
פי שכח והשאיר קפסתו במקום הסעודה
בבית הגביר השני. מיד התלבש בזריזות
והלך למקום שסעד שם ודפק בשער. ידו
בני הבית לראות מי הדופק ונתחלחלו חיל

אדם פי קריב מכם קרבו לה' (א ב) פי קריב
מעצמכם בודוי דברים והכנעה על דרך הנשלמה
פרים שפתינו וקאמרו זבחי אלקים רוח נשברה,
(ספורי).

מספר על הרב הקדוש החיד"א זיע"א שהיה
רגיל להריח טבק בכל עת ובכל זמן.
קפסת אבק הטבק לא זזה מידו כל היום,
וגם בלילה היה ננער משנתו משעה לשעה,
נוטל את ידיו מריח מן הטבק וחוזר לישן.
פעם בהיותו בדרך מסעיו כשד"ר (שלוחא
דרבנו) מארץ הקדש לצרפת, שבת שבתו
בביתו של אחד הגבירים ולן אצל גביר

מו הפהמה מן הנקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א' 1)

פסוק זה תאר באפן נפלא הרב הקדוש הבן איש חי זיע"א על פי משל: בעיר אחת חי רב גדול בתורה. תלמידים רבים היו מצטופפים בבית מדרשו ומבקשים תורה מפיו, והרב לא מנע מהם ובקשף שעות ארוכות הרבין בהם תורה ודעת. יום אחד אמר הרב לתלמידיו כי ברצונו לצאת יחד עמם לטייל בשוק. תקמהו התלמידים על כך ואף שטחו בפניו את תמיחתם, אולם הרב נותר איתן בדעתו.

כאשר הגיעו אל השוק ראו סבלים אבירי פח הנשאים משאות כבדים בדרכס לחניות השוק. ראו את הסבלים הללו אמר הרב מוסר גדול יש ללמד מהם! הם נשאים משא כבד עד שקומתם נכפפת ממתו. אין הם משגיחים בחם או בקור, את עבודתם הם מבצעים. כך הם עמלים כל היום פלו בכל יום. גם אנו אמר הרב אל לנו להתחשב במאמץ, בחם או בקור. אל לנו להתרפות מעמל התורה אף לא לרגע אחד ומשום סבה שהיא!

לאחר מכן המשיכו הרב ותלמידיו והגיעו אל בית מסחר. הסוחר היה שקוע ראשו ורבו בספרי חשבונותיו. על השלחן שלפניו היתה מנחת צלחת אכל, אולם הוא לא נגע בה כלל אלא היה טרוד בחשובים ובמספרים. אבא, פנה בנו של הסוחר, האכל כבר קר... מדוע אינך אוכל? מזה שלש שעות ענה הסוחר, אני מתנגע למצא היכן יש טעות בחשבונותי החנות, כי חסרים לי סך של שני זהובים... רואים אתם אמר הרב לתלמידיו סוחר זה נעשה עבד לממונו. הוא נותר בלא אכילה ובלא שתייה והוא מכופף את ראשו שלש שעות כדי למצא טעות של שני זהובים!... אף אנו אמר הרב, כאשר אנו מתנגעים בהבנת הסגיה עלינו לשקע בכך בכל מאדנו עד שלא נבחינו בכלל באכל או בפושקה, ובלבד שיבא הדבר על הסברו הראוי והנכון! זהו עמל התורה!

ורעדה בראתם כי הרב הקדוש החיד"א בכבודו ובעצמו בא באמצע הלילה ובמזג אויר פזה. הרב הרגעים באמרו שרק שכח משהו באולם הסעודה, נכנס ונטל את קפסת הטבק, ומהר וחזר לבית מלונו.

משהגיע לאחסניה שלו ושכב על משכבו, נתן לעצמו דין וחשבון מה עשה? בשביל קפסת טבק העיר משנתם את בני ביתו של הגביר, ואף את משרתי הבית, שבודאי היו עיפים ויגעים מעבודתם במקשף היום ומתוקה שנת העובד. מיד נתמלא כל לבו חרטה וצער גדול על הפעשה אשר עשה, הניח את קפסת הטבק הצדה ושוב לא נגע בה והדיר עצמו מן הריח. וכל הלילה נדדה שנתו מעיניו, בשל רגשי נחם ומוסר כליות. למחרת בשבת בבקר, צוה הרב להכריז בעיר, שידרש בבית הכנסת הגדול אחרי קריאת התורה וכל בני העיר יתאספו לשם. כשסימו קריאת התורה עלה הרב על הבימה ובקול ספוג דמעות ספר לקהל כל אותו מעשה שהיה לו עם קפסת הטבק.

והמשיך ואמר: רבותי גם מקדם ידעתי גם ידעתי מעוט ערפי הדל... אדם מועד לעולם, אף מתוף מכשל הטבק שקרה לי נוכחתי כי חדל אישים הנני, שלא יכלתי למשל בעצמי ולשלט על רצוני אפלו שעה קלה. רבותי, במטותא מכוס, אם יש את נפשכם לחלק כבוד לארץ הקדש, אינני רשאי למנוע, אבל לי לשמו, עיניכם הרואות כי אינני פדאי וראוי לכבוד. הריני מבקש סליחה ומחילה סים הרב הקדוש החיד"א, מפל העובדים בבתי שני הגבירים ומבעלי הבתים שהעתי בהם פנים להפריע מנוחתם. ולשם תשובת המשקל, הנני נודר בזה נדר גדול לאלקי ישראל, על דעת המקום ברוך הוא ועל דעת הקהל הקדוש הזה שמהיום והלאה לא אוסיף לשאף טבק כל עקר מעתה ועד עולם, וה' הטוב יכפר בעדי. בשמעם את הדברים האלה געו כל העם בבכי, אמרו: מועולם לא נשמעה דרשה שתעורר להרהורי תשובה בכל הלבבות פדרשה זו שדרש הרב הקדוש החיד"א באותה השבת.

(לבוש יוסף)

עלה הוא אשה ריח ניחח לה' (א' י"ו) נאמר בעור ריח ניחח, ונאמר בבהמה ריח ניחח, לומר לך "אחד המינה ואחד הממעט ובלבד שזכנו את לבו לשמים" (רש"י)

בספר תולדות החת"ם סופר מובא: ספר לי דודי הגאון קדוש רבי שמעון סופר זיע"א אב"ד קראקא: אל זקני החת"ם סופר זיע"א בא נער אחד בן ששה עשר או שבעה עשר שנים וגלה לו שרצונו ללמד תורה ונפשו חשקה בה. וכששמעו הבחורים כן שחקו ויהתלו בו, איך בר שנים כמוהו אשר לא ראה אורות מקייו רצונו לתקע עצמו ללמד תורה, אבל רבם גער בהם למה זה תצחקו הלא כל הרוצה ללמד יבא וילמד. ויקרב את הנער וצוה לבחורים וקבע להם עתים שעה ילמד עמו שעה זו והאחר שעה אחרת וכן עשו. אבל נוסף למה שכתב הגיע הנער הזה לטו"ב שנים עוד זאת היה לו מדת 'קשה לשמע ומהיר לאבד' עד שאם למדו עמו איזה משנה מאה פעמים, עד מהרה שחקה ולקחור היה בעיניו פאלו לא ללמוד מעולם,

אמנם כן בכל זאת חשקתו לתורה לא פגה, והתמיד בלמודו. וכל הבא לטהר מסייעין לו וברב הימים הגיע למדרגת בחור מפלג בתורה וגם יראתו היתה טהורה ועלה והצלית ועשה פרי קדש הלולים והיה ללמדן מפלג עד שנתמנה לדון ומורה בעיר מאטרסדארף תחת כנפי רבו ואחר כך נתקבל לרב בקהלה קדושה פלייניג ואחר כך נתעלה לאב"ד לקהלה קדושה נייאטץ והיה תלמיד חכם גדול בתורה ובצדקות ומובא הרבה פעמים בתתם סופר.

(תולדות החת"ם)

נפש פי תחטא בשגגה (ד' ב) **פעם** נכנס איש אחד אל הרב הקדוש **האזהב ישראל מאפטא** זיע"א. (יומא דהלולא ה' ניסון) כשראה אותו הרבי עלתה בת צחוק על פניו. כשיצא האיש אמר הרבי למקרביו התמהים: אפשר לכם פשר הצחוק מהו: בזמן שבית המקדש היה קיים

המשיכו הרב ותלמידיו והבינו בקבוצת ילדים המשתובבים במשחקם. היו בהם שקפצו בשלולית מים והיו שהתפלוש בעפר והיו שצחקו ורצו ללא כל סבה נראית לעין. ראו את הילדים הללו אמר הרב, עושים הם מה שלבם חפץ ואין הם מתביישים כלל מפני המלעיגים עליהם. אף אנו אמר הרב פאשר אנו עוסקים בתורה ובמצוות כחפצנו, אל לנו להתבייש מפני המלעיגים עלינו!

זהו גם הנמשל אמר ה"בן איש חי", נאמר בפסוק: "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן", רמז לשלשה קבוצות הללו:

"מן הבהמה" הסבלים הנשאים משאות כבדים כ'בהמת משא'.

"מן הבקר" הסוחר ה'מבקר' ובדק תמיד את ספרי חשבונותיו.

"ומן הצאן" הם ה'ילדים הצעירים' העושים מה שלבם חפץ.

מפל אלה "תקריבו את קרבנכם" תלמדו מוסר ו'תתקרבו' לעבודת ה'!

(וקראת לשבת ענג)

ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וגו' (א' י) אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט. (רש"י)

הרב הקדוש השרף **מאמאגליניצא** זיע"א ראה את אחד מחסידיו שאין הוא נעמד להתפלל עם הצבור אלא פוסע ומהלך אנה ואנה בבית המדרש. כששאלו מדוע אין הוא עומד ומתפלל השיב שעדן אין הוא מוכן לתפלה, והוא מחפה להתעוררות. אמר לו הרבי, נאמר בגמ' במסכת ברכות (כו.) תפלה במקום קרן. כלומר שתקנו את התפלות במקום קרננות, ובקרננות אמרו "אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט", והוא הדין לגבי תפלה, צריך האדם שתהא בו אש משל עצמו, ולא שיהא מסתובב ומחפה, עד שיבא לו הדבר מן השמים.

(אמרות חכמה)

לא נעלמה כשראה האיש ששתובתו עדין לא נתקבלה פתח ואמר בבכי: רבוננו של עולם! צרף נא אל חטאתי את כל הבזיונות שעברתי עד שבאתי לכאן וקבל נא תשובתי ויחול לי ואכן מיד נתקבלה תפלתו וצורת הארי נראה רביץ על גבי המזבח... סגם הרב הקדוש: כשנכנס לפני אדם זה, שהוא גלגול נשמתו של איש ירושלים הלך, נזכרתי במעשה זה, וזה היה פשר הצחוק...

(פאר ישראל)

טעם מקום אכילת הקרבנות

הרב הקדוש רבי ישראל המגיד מקוויניץ זיע"א בימי ילדותו בקראו את הפרק "איזהו מקומן של זבחים קדם התפלה, פנה לרבו ושאלהו: למה אלה הקרבנות שבאו לשם פגרת עוונות חטאים ופשעים, נאכלים רק 'לפנים מן הקלעים' בתוך כתלי בית המקדש עצמו? ואלו הקרבנות הבאים בתור נדבה נאכלים בכל העיר ולא דוקא במקום הקדש, והלא לפי ההגיון צריך להיות להפך: קרבנות נדבה, שבעליהם מביאים מתוך רצון טוב ורוח נדיבה, צריכים היו לאכל אותם דוקא במקום טהרה. בתוך בית המקדש, מכיון שבאו מקודר טהור ומתוך לב טהור, אבל קרבנות פפרה, שבאים מאת חוטאים ופושעים אותם לא היו צריכים להביאם אל הקדש פנימה, אלא לאכל אותם בחוזה של עיר?

המלמד לא מצא תשובה, והילך פנה אחר כך בשמחה ואמר: כמדומני שמצאתי תשובה: מי שחטא ואשם בעברות שבין אדם למקום או בין אדם לחברו, דוקא אותו ואת קרבנו צריכים להכניס במקום הקדש, הוא אשר טמאה רצוצה בתוך גופו, נפשו לקויה ונשמתו נפגעה ונפגמה הרי בחרחובות העיר ילף ויסתאב עוד יותר, ומשום זה צריכים להכניס אותו "לפנים מן הקלעים" לתוך אזור של קדשה וטהרה, כדי שיקבל גם הוא שפע של קדשה, ויטהר את עצמו ואת נפשו מטמאתו ונשמתו, ואולם מי שנפשו, זכה ונקיה מכל פתם ופגם, ולבו

הייתי כהן גדול, (שידע וזכר את סדר ירדת נשמתו לעולם בדורות הקודמים, וכן ידוע הדבר שבעת אמירת העבודה ביום הכפורים היו שומעים יוצא מפיו: "וְכָךְ הָיִיתִי אוֹמֵר" במקום "וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר") ואיש זה שהיה כאן היה אז מחשובי אנשי ירושלים. פעם נכשל באיזה חטא בשוגג, והיה חיב להביא חטאת. הלך אצל מוכר הטלאים המבקרים הראויים לקרבו, ובקש לקנות כבשה לחטאת. המכר תמה, היאך בא לו לאדם חשוב זה שיכשל בחטא לפני הקדוש ברוך הוא. התביש האיש מאוד ומהר כל עוד נשמתו בו, לקחת הכבשה וללכת משם אל מחוז כפזו, הוא בית המקדש, להקריב שם חטאתו. בדרך לשם פגשו בו ידידיו ומכיריו, המה ראו כן תמהו, מה יום מיומים שהוא הולך ומטייל עם כבש, ובלית ברירה על תמיהתם פי רבה הצרו לספר להם בבשת פנים מקרהו אשר קרהו.

המשיך בדרך בברכים כשלות ובפנים נפולות, עד שהגיע סמוך ונראה למקום המקדש. והנה לרע מזלו, הרימה הכבשה רגליה והחלה לנוס לנפשה. רדף האיש אחריה... עד שהיה עובר ורץ אחר חטאתו דרך שוקי ירושלים- וישמעו כל אנשי ירושלים את שמע חטאו, שנתפרסם בכל רחובות העיר. מיתר לתאר את גדל הבושה שהיה לו, בהיותו מחשובי העיר.

אחר כל "מסע" התלאות והבזיונות, בא לו אצל הכהן. שם היה צריך לפרש חטאו ולהתודות עונו, והכנה היה אומר דברי כבושין, ובשעת הקרבת הקרבן היו הלויים כנענים בשרי עד שהיו מעוררים את לב החוטא והיה נמס בקרבן וחוזר בתשובה שלמה, וכשהאש היתה רובצת על המזבח בדמות ארי היה סימן לדבר שנתקבלה תשובתו, וכל עוד לא שב האדם בתשובה פראוי היה האש פצורת כלב.

המשיך הרבי מאפטא בספורו: הנה כי כן היה גם הפעם, אך ללא הועיל, צורת האש לא נהפכה לדמות ארי. עמד הכהן על גביו ורזז בותר שאת, והלויים הגבירו נגינתם בותר עו, אך צורת הכלב

ונסה בכל כחו לשבר הדלת ולא יכל. אף אחר כך קבל על עצמו בדעתו להשליך את עצמו מבעד לחלון. וקבל על עצמו שימסר את נפשו, כי אף אם יפל וימות תהיה לו זאת לכפרה על העון הגדול הזה שרצה להדיח את עצמו מאלקים חיים. וכן עשה, והשליך נפשו מנגד, והפיל את עצמו מן החלון ארצה. אף בחסד השם התהוותה רוח סערה גדולה, והרוח נשאה את העלם עד פי עמד על רגליו ולא נזוקו חייו במאומה.

או אז הבינו תלמידי הרב המגיד את דברי רבם הקדוש, וכחו הגדול להאיר על אלו אשר ישבו בחשך ודרךם באפלה. והרב המגיד על ידי תורתו אשר אמר על אותו הפסוק הציל את הנפש ההיא מישראל..

(עשר אורות)

או נפש כי תשבע לבטא בשפתים (ה' ד)

אל הרב הקדוש רבי משה חיים מבגדד זיע"א, גדל רבני בגדל, וזקנו של הבן איש חי, באו שני אנשים להתדון בנוגע לסכסוך ממוני. הרב הבחין שהתובע צודק ואלו הנתבע ממשיך להתחזק בטענתו ואף מוכן להשבע על כך לשקר. החליט הרב להתריעו מן השבועה ולמנע בעדו מלעכב ברשותו כסף שאינו שלו. מה עשה? פנה אל הנתבע ואמר לו: "כסבור אתה שאני עומד להשביעך בספר התורה? לא ולא! דע לך שעומד אני לאשביעך בשני לחות הברית!" ומיד פנה אל שמש בית הדין, לו נא וטבל במקוה טהרה ואחר כך הבא נא אלי לבאן את שני לחות הברית! שמע זאת הרמאי והתחלחל. לזאת לא היה מוכן לאחז את שני לחות הברית ולהשבע לשקר! מיד קם והודה כי שקר דבר והתחייב להחזיר את הכסף. לאחר מכן שאל ברטט האם יוכל לראות את שני לחות הברית. כן, השיב הרב והמתין לבא שמש בית הדין שהביא אחוז בידיו את ספר "שני לחות הברית" של השל"ה הקדוש זיע"א...

(אבירי בבל)

הטהור נדב להביא "קרבו נדבה לה", הוא איננו זקוק דוקא למקום הקדוש, והוא יכול להמצא ולאכל את קרבנו בכל מקום בלי כל חשש, מכיון שנשמתו בהירה תמה וטהורה...

(אוצר חיים, רבי חיים יעקב בר' שמואל הלוי צוקרמן)

ונפש פי תחטא (ה' א)

נודע ומפרסם ענין נורא אשר היה אצל הרב הקדוש המגיד ממועזריטש זיע"א. באשה אחת שהיה לה בן שהלך להמיר את דתו רחמנא לצלן, וכבר ישב בין הפמרים בבית סגור ומסגר על מנת שלא יבאו קרוביו לפתותו לשוב לדת ישראל. והיה הדבר מר וכואב מאד, ובפרט שהיה העלם הזה נפלא ומצוין מאד בלמודו. והגיעה אמו לפני הרב המגיד, ובכתה מאד ובקשה על בנה שלא ישתגע ויטבע חס ושלום.

צוה עליה הרב המגיד ללכת לביתה. ואחר כך אסף את תלמידיו הקדושים שהיו שם והתחיל לומר תורה על הפסוק 'ונפש פי תחטא' והיה הדבר לפלא בעיניהם, מה זה ועל מה זה קרא אליהם, כי היה אותו זמן- ערב שבת קדש. וכך היה שהקהיל אותם שוב ושוב ארבעה פעמים באותו יום, ואמר לפניהם דרוש בפסוק 'ונפש פי תחטא'. וגם בגיל שבת קדש אמר שלש דרושים נפלאים על פסוק הנזכר. והתפלאו קלם. ובפעם השביעית כשאמר את ה'תורה' התהוותה רוח חזקה גדולה המפרקת הרים ומשברת סלעים, ובין הרעש בא העלם הנזכר.

והתחיל העלם לספר את כל אשר עבר עליו ביום הזה. כי לא ידע מדוע ומה קרה שפתאום הגפף לבו לעיו היום לשוב לדת ישראל, אף לא היה יכול כי הפמרים שמרו עליו בהסגר. והסכים העלם בדעתו, כי בבקר השכם כאשר יפתחו את חדרו יברח משם. אמנם בכל זאת לבו פעם בחזקה ולא מצא מנוחה עד כי קץ בחייו. ובפעם אחת התמרמר מאד העלם, ובכה כמר נפשו מדוע עשה כך שהגיע למצב זה, אבל הדלת הייתה סגורה ומסגרת בעדו.

הרה"ק רבי שלמה הכהן רבינוביץ זי"ע

בעל "תפארת שלמה" מראדומסק
יומא דהילולא - כ"ט אדר

היי הגה"ק רבי ליפמן ליפמנוביץ מראדומסק (חותנם של רבי שלמה ליה אלתר אחיו של השפת אמת מגור, והאדמו"ר השם משמאל מסוכטשטוב), רבי יחיאל לנדא - נטמן בצפת, ורבי ישראל קראון מסוכטשטוב.

בין תלמידיו נמנים: הגה"ק רבי יעקב מויזאמע זצ"ל, הרה"ק רבי חיים דוד (ד"ר) קרנהרד מפניעטקוב, הרה"ק רבי יששכר דער מוילברו"ז ז"ע, הרה"ק רבי הלל מראדושיץ ז"ע, הרה"ק רבי אהרן (ארו) מקראקא ז"ע, בנו של המאור ושמשי, הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא ז"ע, ועוד רבים וטובים.

ספריו אותם הותיר ממוקשת לדורות המה: תפארת שלמה, ב' פרקים על התורה ומועדים, עשרת תפארת על מסכת תבובות, תפארת שלמה על הגדה של פסח, ניצוץ התפארת שלמה; לקוט מספריו לפי סדר ענינים. פניני תפארת שלמה; לקוט מספריו על סדר התפארות.

בקרוב קדושים יתהלל

נערץ היה מן התפארת שלמה בקרב אדמו"רי וצדיקי הדור, מבחינת אבא רבי קדש הללו. הרה"ק רבי מנדלי השרף זי"ע מקאצק אמר עליו: "ר' שלמה ראדומסקער הוא חסיד ובעל לב שרף. יש לו לב בוער לאביו שבשמים, ולו נאה באמת להיות רבי". מן הדברי חיים מצאנו זי"ע אמר עליו: "גם בתריפות יוד בעמק סגיות הש"ס לברו הלכה ברוח בתשובת שאלה", ובמכתב אליו כתב "המאור הגדול, קדוש ד', בגן של קדושים, פאר הזמן והדרו, רבים ילכו לאורו..."

גם מן החדושי הרי"ם מגור העריצו ביותר, וכאשר היה מגיע אליו היה החדושי הרי"ם יוצא ללוותו כשפגדיו שני נרות דולקים. ובאחד ממכתביו כתב לו בתארו "פשיש חתוק, עמוד הימיני בוצינא קדישא, חסידא ופרישא..." ואילו בגו בעל חסד לאברהם זי"ע אמר עליו: "גדול היה אבא זצ"ל במדת אהבתו לישראל. מוכן היה לוותר על כל חלקו בתורה אפילו בשביל יהודי אחד..." ופעם אמר ה'חסד לאברהם' להמגיד הרה"ק רבי אברהם מטרסק זי"ע אודות אביו התפארת שלמה: "אבא ז"ל היה איש פלא. שביליו במים רבים ועקבותיו לא נודעו". (מלכות בית ראדומסק).

נשיקה כהנחת תפלין

פעם שבת היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע את שבתו בולשצ'ובה, במעלי יומא דשבתא נכנס היהודי הקדוש לבית הנכנסת, ושם שמע את הקול שלמה הכהן כשהוא קורא "שיר השירים" בגוון נפלא ובנעימות עצומה תוך דבקות לבוהר עולם. הסה היהודי הקדוש און קשבת ואמר: "זה הקשן אומר ומנגן שיר השירים פנינו שלמה הפקד עליו השלום". ולא תקררה דעתו של היהודי הקדוש עד שזשקו לגלד על מחו.

למים, התבטש התפארת שלמה ואמר: "את פח הנשיקה הזאת הרגשתי עד שעשיתי בר-מצוה, והנחתי תפלין על ראשי. או אז ידעתי פי נשיקת היהודי היתה אצלי מעין הנחת תפלין..." (נפלאות התפארת שלמה)

רבי שלמה הכהן רבינוביץ זי"ע, בעל התפארת שלמה מראדומסק, נולד בולשצ'ובה (לנד צ'ינסקטוב שבפולין) בשנת תקנ"ה לאביו רבי דוד צבי הכהן זצ"ל, שהיה נין ונכד למשפחות אוננים וצדיקים; הרמ"א, המגלה עמקות, הב"ח, המהרש"ל ועמדה בקדש רש"י הק'. הוא נקרא על שם סבו הגה"ק רבי שלמה מפנישטוב זי"ע.

את תורת הגולה למד אצל הגאון רבי משה אהרן מקוטנא, אצל הגאון רבי דוד חייך מחבר הספר "בית דוד", האצל הגאון רבי אברהם צבי הידש פנינובסקי זצוק"ל בעל "גריית אברהם" מפניעטקוב. בתורת החסידות נחשב לתלמידו המובהק של רבו הרה"ק רבי מאיר מאפסא זי"ע, בעל "אור לשמים". בהגיעו לפרקו נלקח פתחו לבתו של רבי יוסף מקרילוב, ובשנת תקצ"ד האצל לו לכהן פרב העיר ראדומסק, והוא חסידים לדרו, וזיום ראשון י"ט באדר ב' תקצ"ד נתמנה לכהן פאר פרב של העיר ראדומסק.

לצד היותו רב, בקש ממנו חסידים שיהיה את העדה, אצל הוא סרב לכה, עד שרבו הרה"ק הסבא קדישא מראדושיץ, ומחמתו, רבה של גנדיו, רבי דב פריש הרצינגר, כפו עליו לקבל גם את על האדמו"רות, והוא החל להנהיג את העדה. בשנת תר"ג, לאחר פטירת הסבא קדישא מראדושיץ, נסעו רבים מחסידיו לראדומסק וקבלו עליהם את מרותו של רבי שלמה.

גם בהיותו אדמו"ר, הרבה לתפארת שלמה לנסע אל צדיקים אחרים, כמו אל הרה"ק רבי יחזקאל זי"ע מקוזמיר, הרה"ק הדברי חיים זי"ע מצאנז, והרה"ק רבי פישל זי"ע מסטרקוב, והיה נחשב לאחד מגדולי הצדיקים שבדור. הוא נסע גם אל הרה"ק רבי משה מעלעוב זי"ע, ובאשר רבי משה מעלעוב עלה לארץ ישראל בשנת תרי"א, אמר לחסידיו כי רבי שלמה מראדומסק ימשיך את דרכו. הוא היה יודע גו, נעים מיותר ישראל, וכלל מקום אליו הגיע התבטש להשימע מנגוני אשר השירי רגש על כל המתפללים.

התפארת שלמה היה זה אשר חדש את ענין ההילולא על ציינו הקדוש של הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע מליז'ענסק, ואף הקים ושקם מתדש את האהל, ובכל שנה הגיע בכ"א אדר עם חסידיו להתפלל במקום קבורתו, על אף שהיה כהן, והיו עושים לו אהל מיחד של כהנים בו עמד בתפלתו. (אהל אלימלך).

לאחר הסתלקות החדושי הרי"ם מגור זי"ע בשבת קדש כ"ג באדר תרכ"ו אמה, פי מקבל אצלו שפשיסחא צדיק הדור תפארתו להיות בעל תפלה בקבלת שבת בשמים, ואכן באותו שבוע עוד לפני שבת נסתלק ביום כ"ט באדר תרכ"ו. גליל ששירי, קדם חצות הלילה למד בספר הזהר, ומעט לאחר חצות היום נדיו וראשו על הספר וכן נסתלק. תלמידיו שבאו בבקר מצאוהו "קע" על ספר הזהר ולא רצו להעירו, רק בעבור פמה שעות פשראו שהרבי לא מתעורר. נדהמו לקאות פי הרבי נפטר, וספר הזהר היה פתוח בפרשת "אחרי מות" שני בני אהרן. בערב שבת נערכה הלגותו בפעמם רבבות מחסידיו ומנותחו כבוד בבית העלמין בראדומסק, בפולין. (מלכות בית ראדומסק).

שלשה בנים ושלשה חתנים השאיר אחריו התפארת שלמה. בנו בכורו רבי אריה ליבוש, בנו השני רבי צבי מאיר שנתמנה לממלא מקומו ברבנות העיר ראדומסק. ובנו השלישי הרה"ק רבי אברהם יששכר דער, שנתמנה כממלא מקומו על פס הנהגת העדה. חתניו

קולו יורד חרדי בָּטָן

"בְּכִרְי אֶת תְּפִלַּת אֲדָמוֹ" וְצַ"ל הִמּוּ מַעֵי לוֹ... וְכֹאשֶׁר אָמַר "נִשְׁמַת" הָיָה אוֹמֵר בְּקוֹל נְעִימָה, אֲשֶׁר כָּל הַשּׁוֹמֵעַ נִשְׁפָּה לְבוֹ לַעֲבוֹדַת הַשָּׁמַיִת, וְהַקּוֹל בָּדַד לְחֻדְרֵי בָּטָן. וְיָמִי שֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ נִעְשָׂה בַּעַל תְּשׁוּבָה. וְכֵן הָיָה בַּסְּעָדָה שְׁלִישִׁית שֶׁנִּשְׁהָה מִזְמַר הַפְּזֻמוֹן "וְיָדִיד נִפְשׁ" וְ"א-ל מִסְתַּתֵּר..." הַסְּעָדָה הַשְּׁלִישִׁית נִמְשַׁכָּה שְׁעוֹת אַחְדוֹת בְּעֵמֶק הַלְּלָה, וְהָעֵם יוֹשְׁבֵי בַחֲשָׁף כָּאוֹ אוֹר גְּדוֹל, וְהַלְּלָה כִּיּוֹם הָאִיר..." (הג"ר יצחק שמואלביץ זצ"ל מקרמיולוב - כתר כהונה)

מאמרותיו:

ד' עקרים ברומנו של עולם

בתוך גנזי כתב ידו של התפארת שלמה נמצאו פתובים ד' עקרים "העומדים ברומנו של עולם" (פלשונו הקדוש), אותם דרש מהחסידים, ועליהם יסד את עקרי העבודה: א. שלא להביט בשום דבר שלא ילמד ממנו מוסר. ב. שלא להביט בשום דבר גשמיית שבעולם אלא ברוחניות. ג. שתפלה אדם לא תפלה עבורו בלבד אלא על הכלל כל יתראל. ד. שלא ישים בטחונו בשום בשר ודם. (מלכות בית ראדומסק)

שתשרה שכינה במעשי ידכים

על הפסוק "ויברך אתם משה" מפרש רש"י: "אמר: יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידכים". וקשה, הרי בני ישראל עשו את העבודה כפי שצונו אותם, ומהי הברכה המיוחדת "במעשי ידכים", וכי יש כאן מעשי ידים אחרים ממלאכת המשכן? אלא, משה רבנו לא ברח את ישראל רק על עצם העבודה שעשו במלאכת המשכן, אלא הוסיף גם לברך אותם שתשרה השכינה גם במעשי ידכים שתלכם בתוך פתיכם, גם בדרךים הגשמיים תשרה השכינה. (אהל שלמה)

אל יבשו בי קוניה...

דעתו של התפארת שלמה' לא היתה נוחה ממה שחסידיו הכתיב והו' לאדמו"ר, ופעם פאשר הגיעו אליו, נזף בהם באמרו להם: הלא אינני רבי, וְלָמָּה בָּאתֶם אֵלַי? אֲבָל הַחֲסִידִים לֹא הִלְכוּ וְהִמְתִּינוּ עַד שִׁיתָן לָהֶם אֶת יָדוֹ לְ"שְׁלוֹם". בֵּין הַחֲסִידִים הָיָה חֲסִיד זְמַן אֶחָד, וְהוּא אָמַר לְתִפְאָרֵת שְׁלֹמֹה: "רַבֵּנוּ! הֲרִי אֲנַחְנוּ הָעוֹמְדִים כְּאֵן וְהֵנּוּ רַבִּים בְּגִדּוֹ, וְאֲנַחְנוּ, הַרְבִּים, אוֹמְרִים שֶׁרַבְּנוּ הוּא כֵּן רַבִּי וְהוּא מְנַהֵיג הַדּוֹר, וְיַחֲדִיד וְרַבִּים - הֲלָכָה כְּרַבִּים. אִם כֵּן, עַל פִּי דִין מִחֻבָּה רַבְּנוּ לְצִיָּת לָנוּ, הַרְבִּים, וְהַהוֹרֹת לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ בְּהַ גִּלְגָּל בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּבְרוּחֵינֵינוּ, וְאֵת הַמַּעֲשָׂה אֲשֶׁר נִעְשָׂה".

נענה הרב' ואמר לחסידיו: "אמנם כן. והו' ש'אמר דוד הפלף ע"ה: 'אתה ידעת לאנלתי ואשמותי ממה לא נכחדי'. אתה באמת ידע את אנלתי ואת אשמותי כי אינני לא רבי ולא צדיק. אבל האנשים אינם יודעים זאת, והם אומרים 'רבי הושיענו'. ולשיטתם הם צדיקים. שכן יחיד ורבים הלכה כרבים. אשר על כן, בבקשה ממה, רבנו של עולם: 'אל יבשו בי קוניה ואל יכלמו בי מבקשיה...' ואל הושיט הרבי לחסידיו את ידו לשלום. (מלכות בית ראדומסק)

שיר השירים אשר לשלמה

שנה אחת, שבת התפארת שלמה' את חג השבעות אצל הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו, ואלו פבדו ה'דברי חיים' להתפלל פשי"ץ בתפלת שחרית. אמר רבנו לה'דברי חיים: אצלנו לא אומרים פייטים בשחרית של יום טוב ואצלכם כן, וכיצד אתפלל? נענה ה'דברי חיים' ואמר לו: "אני מסכים שפבדו לא יאמר אצלנו פייטים". אבל הוסיף ואמר לו בל"ק: "זינגט אהבת עולם עס זאל אינגו דאס הארץ דערנייקען" [תומר את הקטע "אהבת עולם" עד שלבנו יתעורר...]. ואמנם, בגונויו ובתפלותיו הרעיד רבנו את אמות הספים, ובכחם העילאי עורר את לב העם לאביהם שבשמים. (ג"א אורות)

העלות נר תמיד - לזכר נשמת

ח' ניסן

הרה"ק מרדכי ב"ר דב בער מנעסכיז
הרה"ק יעקב שמשון מזאסלאב ב"ר פינחס מקוריץ

ה' ניסן

הרה"ק אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל מאפטא (ב' אוהב ישראל)
הרה"ק צבי אלימלך שפירא מבלז'וב ב"ר דוד מדינוב

ט' ניסן

הרה"ק חיים מאיר ב"ר ישראל הגר מויוז'ניץ (ב' אמרי חיים)

ו' ניסן

הרה"ק אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (ב' שומר אמונים)

יא' ניסן

הרה"ק משה ב"ר נחמן מגיונדה (הרמב"ן)
הרה"ק ישעיה ב"ר אברהם הלוי הורביץ (ב' שני לוחות הברית)

ז' ניסן

הרה"ק יצחק מדוהוביטש ב"ר יוסף איש האמת אבי המגיד מזלאטשוב

זבחי אלהים רוח נשברה

הכנסת, והפעם, מבטיחך אני, כי הכלב לא יאכל את הנרות, אלא שזאת אוסיף ואבקשך כי תאמר להרה"ק מולאטשוב שאני מבקשו שיבוא לשבות אלי בשבת.

שמע הרה"ק מולאטשוב את בקשת הבעש"ט ואכן ביום ערב שבת קודש יצא לדרכו אל הבעש"ט, אלא שמאת ה' היתה זאת והוא החל לתעות בדרך, אופני העגלה נשברו לו, וכל מיני עכו"ם שונים ומוזרים, עד שכמעט וחשך עליו היום. או אז השאיר הרה"ק מולאטשוב את העגלה ואת כל חפציו והתחיל לילך רגלי אל מקום מושבו של הבעש"ט, ובהגיעו כבר היה אישון לילה. ויהי בבואו אל הבעש"ט אמר לו הבעש"ט: מעתה שראית בעצמך עד כמה היית קרוב לבוא לידי חילול שבת, בוודאי תדע כיצד יש ליתן תיקון לאיש כאוב ושבור לב. הטעים הבעש"ט ואמר להרה"ק מולאטשוב: **דע לך כי בשברון הלב שהיה לאותו יהודי המחילול שבת שעשה כבר נמחק ונתקן החטא לגמרי, והוא אינו זקוק לתעניות ולסיגופים, ועל כן מנחתו "מנחת עני" בהבאת הנרות לכבוד שבת רצויה ביותר לפני הקב"ה** (ספר 'תורת המגיד מולאטשוב', בית זלאטשוב, עמוד לו)

***

ומעשה בהרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זיע"א שישב במסביבת חסידים ערב יום הכפורים ובכה בשברון לב. אמר: "במה יכנס ליום הדין, שמא שברון לבנו יעמוד לנו ונזכר...". אחר לבשתו רוח של התחזקות, פתח ואמר: 'יירא יעקב כי יש שבר במצרים', ניבא יעקב ולא ידע מה ניבא, ניערה בו הרשעה כי אי שם בתוכי מצרים נמצא יהודי שורחו פסלה ולבבו נשבר ונזכה באמת. בימים ההם, ימי אבלו, לא צפה ברוח הקודש, עדיין לא ידע מיהו יהודי זה, אבל הרגיש בו מיד ויאמר לבניו: **'למה תתראו, אם שרוי במצרים איש משלנו בעל לב נשבר, הלא י'ב נשבר ונזכה אלהים לא תבוה**. (ספר 'מעניות הנצח', ח"א ע' קמו, ששמע מפ"ק).

***

והיה הרה"ק החידושי הרי"ם מגור זיע"א אומר כי דרכו של היצר הרע הוא לשאלו את האדם 'מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון', אלא ששאלותיו של היצר הרע אינם באים במטרה לרומם את האדם, אלא דווקא להיפך, לצערו ולהחלישו ולחנסי בו דאגה ועצבות.

והעצה לך היא לדעת להשיב ליצר הרע תשובה כהלכה, ובין הדברים שיש לאדם להשיב ליצר הרע, שהגם שלא עלתה בידו להרבות במצוות ובמעשים טובים, עם כל זאת היות והמעט שעשה הוא מתוך מסירות נפש הרי זה חשוב בעיני הקב"ה: **'אריז מו"ר ז"ל פירש... כי גם היצר הרע שואל הג' שאלות שבמשנה, מאין באת וכו', כדי להביא דאגה ועצבות. וצריכין להתחוק ולהשיב אליו... המעט שבא במסירות נפש חשוב לפני יתברך, כמ"ש 'מי דרכו להתנדב מנחה, עני, מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו... על ידי עבודה רבה נגד היצר הרע חשוב לפניו יתברך כל מה שבני ישראל עושין, אף מעט כמו הרבה** (שפת אמת וישלח תר"ה).

***

באחת השנים, ביום פורים דמוקפים, נכנס ובא אל הרה"ק הבית ישראל מגור זיע"א אחד מהחסידים, אדם מהשורה, אשר במשך שנים רבות לא זכה להפקד בזרע של קיימא. אותו יהודי העלה על שולחן מלכים "משלוח מנות", אלא שאותו משלוח מנות היה פשוט באופן יחסי מול משלוחי המנות המפוארים שהגיעו אל הרבי. משלוח המנות של אותו יהודי לא כלל אלא עוגה קטנה ובקבוק יין פשוט. הרבי קיבל את משלוח המנות מידי של אותו יהודי והעביר אותו לידי המשמשים בקודש שתפקידם היה להכניס ולסדר את המשלוחים בחדר הפנימי. אחד המשמשים שהבחין בעוגה הקטנה חשב כי מן הסתם הרבי לא יטעם מהעוגה הקטנה, ומפני מה שלא יכין לעצמו כוס קפה וישתה יחד עם אותה עוגה, ואכן כך עשה. בהמשך היום, לאחר שעוד מאות משלוחי מנות הובאו בפני הרבי, לפתע קם הרבי ממקומו, נכנס לחדר בו היו מצויים כל משלוחי המנות, והחל לתור ולחפש אחרי אותה עוגה קטנה, תוך שהוא אומר: "היכן היא העוגה שהביא חסיד פלוני? היכן הוא משלוח המנות שלוי?". כל באי ביתו של הבית ישראל ידעו כי אדם שעושה מעשה שלא כדת, אל לו להתנצל ולהסביר. עצתו היחידה היא להכיר בחטאו ולהתחייב לבל ישוב לכסלה עוד. ואכן, אותו משמש שאכל את העוגה ניגש אל הרבי ואמר: 'אינו זה שאכלת את העוגה ללא רשות, אך לא אעשה כל שוב...'. הרבי אכן לא הקפיד על המשמש. מודה ועוזב ירוחם. **אך הרבי מלמל בשקט, בקול כואב ונוקב: "חבל, לא עושים כך. הרי זו הייתה מנחת עני...".**

***

מעשה בדם שנשכל בחילול שבת בשוגג, רח"ל. היה זה כשהגיע בעגלתו מחוץ לעיר, ומבלי משים נתתאר והגיע אחר השקיעה. הגיע אותו אדם אל הרה"ק רבי יחיאל מיכל מולאטשוב זיע"א וביקש ממנו תיקון על חילול שבת החמור, ואכן הרה"ק מולאטשוב סידר וערך לו תשובה חמורה: תעניות משבת לשבת, לגלוגי שלג ושאר מיני סיגופים. לא היתה ליהודי ברירה והוא התחיל להתנהג בדרך התשובה שנקבע לו, אלא שמימים ליום הוא נחלש יותר ויותר וכוחותיו לא היו לו עוד. ביום מהימים נודע לאותו יהודי כי רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א הגיע לעיר סמוכה, ותיכף נסע אל הבעש"ט וסיפר לו על עוונתו הכבד, שנכשל בחילול שבת, ועל סדר התשובה שערך לו הרה"ק מולאטשוב, אלא שאין כוונתו לעמוד בו. הביט בו הבעש"ט ואמר לו: התיקון שלך הוא ליקח חבילת נרות ולהדליקם בבית הכנסת לכבוד שבת. אם אתה עושה כן, סר עונך וחטאתך תכפור. השתומם האיש מאוד ולא אמעין בעצמנו כי נדבה מועצת שכוזאת תועיל לכפר על חטא כבד מנשוא, אולם הבעש"ט זירזו ואמר לו: את תיירא כלל, כי זה סדר תשובתך. עשה ככל אשר צייתך ובכך יתכפר עונך.

הלך האיש לדרכו שמח וטוב לב, ותיכף בבוקרו של יום ערב שבת קודש לקח חבילת נרות חֲבֵל גדולים ופנה אל בית הכנסת, בכדי שיהיו מוכנים לכבוד שבת. הניח האיש את הנרות על עמוד החזן, אלא שלפתע פתאום הגיע כלב גדול ואכל את הנרות. נפלה רוחו של אותו אדם בראותו כי משמים אין מסכימים לקבל את תשובתו, ונסע שוב להבעש"ט לספר לו את מה שהתרחש עמו. אמר הבעש"ט לאותו יהודי: אל תפול ברוחך, ובערב שבת קודש הבאה תחזור ותביא נרות לבית

'אתנה' כי אם יצויר זבח מבלי אתן, יספיק, כי אינך כמלך בשר ודם שחפץ לקבל, כי הלא אין קרבן שהכל עולה כליל לה' כעולה, ועם כל זה עולה לא תרצה. ואשר אמרתי שיש זבח מבלי אתן, הוא כי זבחי אלהים אינו הקרבן, רק רוח נשברה שנשברת על ידי הקרבן, לא הקרבן עצמו, ועל כן אמרתי שלא תחפץ ששם זה גם כן אתנה. וראה נא ה' כי גם שלא נשברה רוחי בעצם, הלא נשבר לבי, וקבל נא כפל שברון בלב במקום שברון אחד ברוח. כי ברוח נשברה בלבך תחפץ, והנה בלב, שברון ודכוי. ווהו לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוה, רצה לומר לב נשבר ונדכה, ועל כן אלהים לא תבוה.

***

אמנם רבינו האור החיים הקדוש זיע"א מאיר הארה יקרה בדברי המשנה (מנחות ק): נאמר בעולת בהמה (ויקרא א ט) 'אשה ריח ניחוח', ובעולת עוף (שם פסוק יז) 'אשה ריח ניחוח', ובמנחה (שם ב ב) 'אשה ריח ניחוח', לומר לך **אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכיון לבו לשמים.**

מדדוקקו רבינו כן: צדקדקו בלשונם ואמרו **לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט**, כלומר ולא אמרו 'לומר לך שגם העוף הוא אשה ריח ניחוח'. פירוש, שבא הכתוב להודיענו שאין הפרש בין המועט למרובה, שלא תאמר שאין זה אלא לצד שה' מצד רחמינו מתרצה בקרבן העני הגם שאינו חשוב כקרבן העשיר, ועל כל פנים אין המוחש נכחש [-המצייאות אינה מוכחשת] כי זה מבאי פרו זה מבאי עוף [-ולמעשה קרבן העשיר חשוב וגדול יותר משל העני, אלא ששמחת רחמי ה' הרי הגדול חשוב גם את קרבן העני, לזה נתחכם הכתוב ואמר 'ריח ניחוח' בהמה ולא הספיק לו במה שאמר בעוף, ללמוד ממנו להעריך ולהראותך כי לא פחות הוא מקרבן בהמה ללמוד ממנו [-כלומר, ללמוד בהמה מעוף בקל וחומר], וצריך הוא להודיעך גם בקרבן בהמה אשה 'ריח ניחוח' [-כדי שדעו ששניהם חשובים במידה שווה ממש].

והוא מה שדקדק התנא באומרו 'נאמר' [בעולת בהמה 'אשה ריח ניחוח'] 'נאמר' [בעולת עוף 'אשה ריח ניחוח'], פירוש, ולא הספיק לו לומר הדבר במדרגה הקטנה [-וילמד הגדול ממנו], נתכוון לומר לך בזה 'אחד המרבה ואחד הממעיט', פירוש, בהשוואה הם. ולזה לא אמר התנא 'לומר הממעיט כמרבה', שאז בטלה לה הכוונה שפירש בדבריו, כי כשנגיע לומר 'זה כזה', יתחייב לומר כי הנלמד קטן מהמלמד כמשפט הרב ותלמידו, [-כלומר, אם יאמר שחשיבות הקרבן הקטן הוא כמו הגדול, יתחייב לומר כי הקרבן הקטן הנלמד מהגדול קטן במעלתו מהמלמד ולכן הוא למד ממנו, כמשפט הרב ותלמידו שהתלמיד צריך לימד לפי שהוא קטן ממנו, לפי שבאמת הם שווים לגמרי]. ומדקדוק לשון אומרו 'אחד' [המביא] ואחד [הממעיט]. הרי זה מראה באצבע השכל כי אין הדרגה לאחד מחבירו. ובוהו הוא שהשיג תירוץ למה לא אמר ריח ניחוח בעוף [בלבד], כי בא ללמדנו דבר זה שאין מעלה לעשיר בשורו ולא כלום, ומטעם זה גם כן הוצרך לומר 'אשה ריח ניחוח' בצאן, ולא הספיק בבקר ועוף שהם שתי קצוות. כי בענין זה אין דבר נלמד מחבירו לצד המובא.

אלו דבריו הקדושים, מהם אנו למדים עוד, כי רחמנא ליבא בעי, באופן שיעבודת הכל שווה ותלויה אך בעבודה הפנימית. וכשם שנתבאר שמנחת העני חשובה, כך יש לידע, כי גם מנחת העני המתוך שברון לב, אינה בעיני גדול יותר מקרבנו של עשיר אם הוא בא בלב טהור ונוכח, כי אמנם יותר קלה עבודת העני להכניע לבבו קדם ריבון עלם ועלמאי, אך בודאי גם העשיר כאשר הוא זוכה להכניע לבו, הרי הוא במידה שווה. ואין הדרגה לאחד מחבירו.

הרה"ק הפני מנחם מגור זיע"א אמר פעם לתלמיד חכם שהביא לפניו משלוח מנות עוגה גדולה וקטנה ובקבוקי יין גדול וקטן, וכתב על המשלוח 'אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכיון לבו', נהנה ה"פני מנחם" מהדברים והשיב לשליח מאמר שאמר אביו הרה"ק האמרי אמת זיע"א כי הנה בתורה ישנן ריבויים הנאמרים בלשון 'גם' והאותיות שלפניהם הם ב' ל' - לב, וישנם מיעוטים הנאמרים בלשון 'אך', והאותיות שאחריהם הם ב' ל' - לב, וזה נומד במאמרם ז"ל: אחד המרבה בג'אם' ואחד הממעיט ב'אך', ובלבד שיכיון לבו, כי שניהם יכולים לעשות לב.

בעומק העניין, אפשר עוד שהכוונה גם לעבודת ה' הפנימית של כל יחיד ויחיד, בין אם היא נעשית באופן של ריבוי כבוד שמים - גם לרבות, כל אחד שגשית באופן של מיעוט כבוד שמים - אך למעט, בכל מידה ומידה יהא זה לשם שמים, שיכיון לב טהור לשמים.

***

אחד המרבה ואחד הממעיט - יסוד הדברים בערך הנפלא של מנחת עני, אמריהם בחדש הפרשת השבוע, פרשת ויקרא (ויקרא ובה ג ה): מעשה בשור אחד שהיו מושכין לקרבן ולא נמשך, בא עני ובידו אגודה אחת של טרוקסימא [-ירק חן] והושיט לו ואכלה, וגעש [-הקיא] השור והוציא מטח ונמשך לקרבן. נראה לבעל השור בחלומו: קרבנו של עני קדמך.

מעשה באשה אחת שהביאה קומץ של סולת והיה כהן מבזה עליה ואמר: ואו מה הן מקריבות, מה בזה לאכול, מה בזה להקריב. נראה לכהן בחלום: אל תבוה עליה כאלו נפשה הקריבה. והרי דברים קל וחומר, ומה אם מי שאינו מקריב נפש, כתיב בו 'נפש', מי שהוא מקריב נפש על אחת כמה וכמה כאלו נפש הקריב.

וכך אמרו במסכת סוטה (ה) א"ר יהושע בן לוי בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא, שבעשה שרית המקדש קיים אדם מקריב עליה שכר עולה בידו, מנחה שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר 'זבחי אלהים רוח נשברה'.

וביאר הדבר, כפי שהאיר עינינו האלשיך הקדוש כי אכן זה יסוד הקרבנות (ויקרא א ב): והנה הרב בעל העיקרה כתב, כי עיקר הדבר היה למען יכנע לבב החוטא, בראותו זבחת הבעלי חיים ההוא וניתוחו ושרפתו, ואמרו יאמר הן כל אלה הדברים היו ראויים ליעשות בגופי ובאיברי על אשר חטאתי וישר העוית, ואז יכנע לבבו הערל וישוב אל ה' וירחמנו. ובחר השם יתברך בהעשות הדברים ההם בבעל חי ההוא על דרך כי אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות ולבעל חי נחשב כחוטא.

והנה לכאורה יראה טעם מתקבל בצד מה. ויתכן שאל זה הביט המלך דוד באומרו (תהלים נא יח-ט) 'כי לא תחפוך זבח ואתנה עולה לא תרצה. זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבוה'... אך יאמר, כי הנה אחר שהזבח שהאדם מביא אין עיקרו שור או שה, רק מה שהאדם נכנע על ידי כן בעולת על לבו שכל הנעשה בבעל חי ההוא היה ראוי ליעשות בו, והוא הזבח האמתי, כי ההקריבה האמיתית היא האדם עצמו. ואם יצויר לב האדם ישבר בלי קרבן ככל הראוי, לא היה חפץ הוא יתברך יותר מזה. וימחל לו השם כענין (דימה ז א) 'עולותיכם ססו על זבחיכם'. ווהו 'כי לא תחפוך' שני הדברים יחד, 'זבח', ושגם כן

'אוצר פניני החסידות' להתבשם מאור החסידות עם רבבות אלפי ישראל בכל שבוע מחדש

רשימת מוקדי חלוקת גיליון 'אוצר פניני החסידות' ברחבי הארץ:

עיר	מחוזות	עיר	מחוזות	עיר	מחוזות	עיר	מחוזות
אופקים	בית הכנסת 'קויתני'	נתניה	ציון שמעון הצדיק	ירושלים	בית	בית שמש	בית הכנסת 'קויתני'
	בית הכנסת 'שיתני'		בית הכנסת 'שירון' רח' המלחה 1				
אילת	בית הכנסת 'שירית יעקב'	עכו	רהי"ח פרחי 2	ברק	ברק	ברק	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	מקוה קויתני		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
אלעד	בית הכנסת 'שירית יעקב'	עלמה	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	מקוה קויתני		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
אשדוד	בית הכנסת 'שירית יעקב'	עפולה	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
אשקלון	בית הכנסת 'שירית יעקב'	פתח תקווה	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
באר יעקב	בית הכנסת 'שירית יעקב'	צפת	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
באר שבע	בית הכנסת 'שירית יעקב'	קדומים	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
בית שאן	בית הכנסת 'שירית יעקב'	קריית גת	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
בית שמש	בית הכנסת 'שירית יעקב'	רמלה	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
בית שמש	בית הכנסת 'שירית יעקב'	תל אביב	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				
בית שמש	בית הכנסת 'שירית יעקב'	תל השומר	בית הכנסת 'שירית יעקב'	ירושלים	ירושלים	ירושלים	בית הכנסת 'שירית יעקב'
	בית הכנסת 'שירית יעקב'		בית הכנסת 'שירית יעקב'				

'מוקד החסידות' לשירותכם: 073-2600-999

'אוצר פניני החסידות' להתבטח מאור החסידות עם רבנות אלפי ישראל בכל שבוע מחדש

להשיג גם בחנויות הספרים המובחרות:

אופקים	יפה נוף	יהודה הנשיא 90	ולדמן שלמה	קדושת אהרן (בית מדרש בעלזא)
	נור הקודש	חפץ חיים 6	ויס ספרים	אשתורי הפרחי 3
אשדוד	אוצר הספרים בלוטניק	האדמור מפייטסבורג 44	ויסבקר	לבוש מרדכי 4
	סיטנר מעליץ	הרותם ביהמד מעליץ	טלית סנטר	מלכי ישראל 19
	יפה נוף	ישי בר חלפתא 10	טלית סנטר	מלכי ישראל 31
	ספרי שרגא	אליעזר בן הווקנט 12	יסודי	פישל 5
	הנקודה היהודית	אור החיים 12	יפה נוף	בית הדפוס 32
בית שמש	יודאיקה סנטר	נחל ניצנים 8 בחנוון מתחת לסופר יש	יפה נוף	בר אילן 1
	יפה נוף	חזון איש 17	יפה נוף	יפה נוף
	יפה נוף	חפציבה בן איש חי 29	יפה נוף	יפה נוף
	ספרים שיווק והפצה	חזון איש 35	מוריה	משגב לדרך 40
ביתר עילית	ספר וכו'	רבי עקיבא 6	מלכות קודש	שו"ץ 1
	ספרית ביתר	אלעזר המודעי 11	סופר סטור	מאה שערים 17
	קודש	המגיד ממעורטש 86	סיפור חזר	מאה שערים 2
	אורייתא	ירושלים 10	ספרי הישיבה	בית ישראל 1
	אורן לב יהודי	זונפלד 3	ספר הספרים	צומת בר אילן
	אלתר ספרים	כהנמן 126	ספרי מאה שערים	מאה שערים 15
	אלתר ספרים	חזון איש פינת הרב לנדא	ספרים וינקל	עלי הכהן 15
	בבדיקט	חבוקק 3	עולם הספר והיודאיקה	הפסגה 45
	ברכת הספר	יאול 14	עין יעקב	עין יעקב 31
	גיטלר	שלמה המלך 2	פניקלשטיין שרייבר	מאה שערים 16
	הדרת הספר	אמרי חיים 22	ש. כהן ספרים	מלכי ישראל 3
	טלית סנטר	הרב שך 8	שיווק והפצת ספרי קודש	אדניהו הכהן 27
	יפה נוף	עקיבא 130	שינקיס	פתח תקוה 16
	יפה נוף	עקיבא 43	יפה נוף	קהילות יעקב 4
	יפה נוף	עזרא 45	יפה נוף	ההסתדרות 2
	יפה נוף	השומר 19	גלינסקי-תשמישי קדושה	יהודה הנשיא 22
	יפה נוף	ברטנורא 3	יפה נוף	יהודה הנשיא 14
	למזן בית הספרים	השומר 64	יפה נוף	שדי תמד 1
	מרכז הספרים	הרב שך 2	יפה נוף	אבני נור 26
	סאטמר	בית יוסף 12	נתינה	ספרים טובים 5
	סופר ספר גוטמן	חזון איש 23	עלי	קוראים נבון 10
	ספרי אברמוביץ	קוטלר 5	קרית גת	יפה נוף
	ספרי קודש שבטי ישראל	שבטי ישראל 15	רחובות	טייטלבוים 54
	ברסלב	מאה שערים	רכסים	יפה נוף
	גיטיסה	חפץ חיים 13	שדות	שיר שלום יוחנן (לב לדעת) 35
ירושלים	המסורה	חבוקק 5		סמל חטיבת גבעתי 35

'מוקד החסידות' לשירותכם: 073-2600-999